

כ"ז התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תרל"ה

חיי טרה

כ"ז חשוון תש"ע

ואברהם זקן בא בימים

באחת הערים היה בית הקברות שגיל הנפטרים שהיה חקוק על המצבות היה נמוך, על מצבה אחת נחרת שהנפטר היה כבן עשרים שנה, על אחרת נחקק נפטר בן שלושים שנה, וכן הלאה.

פעם הגיע שם איש אחד מארץ נכריה ונכנס לבית הקברות והשתומם למראה עיניו, ועצר את העוברים ושבים ושאלם לפשר הדבר: מדוע נפטרים בעיר זו בני אדם כה צעירים

השיבו לו: במקום זה נוהגים לציין את מידת אריכות הימים של הנפטרים, כלומר, את ההיים שהאנשים פעלו בהם פעולות טובות ומילאו את תפקידם בעולם.

אמנם גם בעיר זו היים האנשים שנים ארוכות, אולם שנים אלו אינן נחשבות אלא אם כן עשו בהן מעשים טובים, לימוד תורה וקיום מצוות, ושאר הימים אינם נחשבים כלל.

והנמשל מובן, והנה בספרי קודש כתבו לפרש מאמה"כ "ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל", דאברהם בא עם כל ימיו, כיון שניצל כל יום, ואף יום אחד מהיוו לא הלך לאיבוד, אלא בכל יום ויום עשה ופעל משהו, עד שבאו כולם בחשבון, ולעת זקנה ב"א עם הימים, היינו שלא היה חסר אף יום אחד ממצוות ומעש"ם.

קיימת אריכות ימים ושנים וקיימת אריכות שנים בלבד, אריכות שנים שיש בה גם אריכות ימים, כוונתה היא לשנים ארוכות אשר כל הימים שבהן היו מנוצלים, ולכן גם הם נחשבים לארוכים, ועל כגון זה נאמר בפסוק (משלי ט' יא) כי בי ירבו ימך ויוסיפו לך שנות חיים.

לעומת זאת, אדם שימיו מבוזבזים וריקים מתוכן אין לו אריכות ימים, אם הוא הגיע לזקנה, אפשר לומר עליו שזכה לאריכות שנים בלבד.

אצל אברהם אבינו שימיו היו מלאים, נאמרה עליו הכפילות הנזכרת: "ימי שני חיי אברהם אשר חי" שנותיו של אברהם אבינו וימיו היו זהים, הוא ניצל את כל ימיו ושנותיו למען מטרות נעלות.

אשרי האיש אשר הולך בדרכו של אברהם, ובהתקרבו לקץ ימיו ניתן לומר עליו שהוא זקן ושבע ימים, ואינו נחשב כאדם צעיר או כילד שרק מעט מהיוו היו מנוצלים למען עבודת ה'.

תוכן הענינים

- לקח טוב עמוד ג'
- שבת בשבתו עמוד ה'
- דבש תמרים עמוד ז'
- בשפתי צדיקים עמוד ט'
- פרפראות לחכמה עמוד י"א
- והדרשת וחקרת עמוד י"ב
- פניני התורה עמוד ט"ו
- חוקים להורותם עמוד ט"ז
- הילולא דצדיקיא עמוד י"ח
- דבר בעתו עמוד כ"א
- משולחן מלכים עמוד כ"ב
- דברות קודש עמוד כ"ה

להכנסת מודעות, ברכת מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ר אלטער אשר אנטשיל

אילאוויטש הי"ו

011-972-527648437

חדש עלינו את החודש הזה
עם איז שוין

שבת מזבן כרין

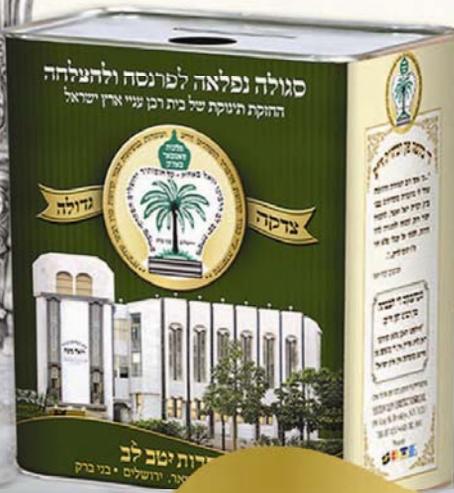
אנא ואנא שטרענגט אייך אן מיט גרעסערע סכומים לטובת
"צדקת רבי מאיר בעל הנס"

ביז "ראש חודש" הבעל"ט
דארף נאך געשאפן ווערן
ריזיגע סכומים

כדי צו קענען שיקן צייטלעך
די חודש'ליכע תמיכה פון

\$75,000

פאר מוסדותינו הק'
יטב לב
איך ירושלים און בני ברק

וועגן דעם וויל איך בעטן יעדן איינציגן, כל אחד ואחד
מאנשי שלומינו בלי יוצא מן הכלל, מ'איז מחויב צו
טוהן כל טעדיק, און יעדע פעולה פאר די מוסדות בנוף
בנפש ובממון. יעדער דארף געבן כפי נדבת לבו און
יותר כפי יכלתו, און זיך אפילו אנשטרענגען...
מדברי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פאר א פושקע אדער אויסצוליידיגן א פולע פושקע רופט:
845-782-3091 · 718-387-1213

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפיו סופרים וספרים ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ויהי חיי שרה וגו'. במדרש רבה יודע ה' ימי תמימים וגו' כשם שדם תמימים כך שנותיהם תמימים עכ"ל, וצריך ביאור, ואפשר לומר דהנה כתיב תמים תהיה עם ה' אלהיך ופירשי' התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות וכו' עכ"ל הורמב"ז מביאו החרדים לומד מזה הכתוב חיוב הבטחון בה', והנה על ידי כח האמונה והבטחון ניצול האדם מכל פגע ומכשול, כמו שבמזאר בפרקי המתבודד להרמב"ם וז"ל הנה התבאר לך כי הסיבה בהיות איש מבני אדם מופקר למקרה ויהיה מוזמן לאבול בבהמות היא היות נבדל מהשם, אבל מי שאלקיו בקרבו לא יגע בו רע כל עיקר וכו' עכ"ל וזה כוונת המד' כשם שהם תמימים באמונה ובבטחון כהש"ת לכך שנותיהם תמימים ואין חסר להם שום דבר לא בגשמיים ולא ברוחניים.

☆

ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני הת, נאמר במדרשים, כי במערת המכפלה מסוגלים היו לבוא לקבורה רק אלה אשר מתו מיתת נשיקה ולא על ידי מלאך המות, עוד אמרו חכמינו ז"ל, שלש מיפין תלוין בהרבו של מלאך המות, מאחד מת, מאחת פניו מוריקות, ומארת מסריה, לפיכך "ויקם אברהם מעל פני מתו" משראה אברם את פניה של שרה, שלא הוריקו ולא נשתנו, הבין, שלא מתה בידי מלאך המות כי אם בנשיקה, מיד "וידבר אל בני הת" למצוא לה קבר במערת המכפלה, שכן ראויה היא להיקבר שם.

☆

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, הצדיק האמיתי אינו מתפלל רק על עצמו, כי אם על הכלל כולו, ואף אם הוא מתברך, הרי אין זו נחשבת ברכה בעיניו, אם לא נתברך יחד אתו כל הכל כולו, ממילא כשרוצים לשלוח לצדיק ברכה מן השמים, הרי בזכותו יש לשלוח ברכה גם בשביל הכלל, וזהו כוונת הכתוב, "וה' ברך את אברהם בכל" הקב"ה ברך

את אברהם בזה שבירך בעצם את הכל, היינו הכלל כולו, ורק לאחר שנתברכו כולם, נחשבה ברכתם זו לאברהם כברכתו שלו.

☆

ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם, וברש"י בקע רמז לשקלי ישראל בקע לגלגולת, ושני צמידים, רמז לשני לוחות, עשרה זהב משקלם, רמז לעשרת הדברות שבהן, משראה אליעזר שכל כך מופלגת היא בגמילות חסדים, רמז לה גם את שני העמודים האחרונים, תורה ועבודה, שעליהם העולם עומד, הבקע לגלגולת שממנו היו מקריבים קרבנות, היא רמז לעבודה, והלוחות עם עשרת הדברות הם רמז לתורה.

☆

וגם לגמליך אשאב, הנראה לרמז בזה גדל מעלת המהויקים די תלמידי חכמים, הם תמכו דאורייתא, אף שאין בהם תורה, אעפ"כ גם כמה ראויים לשכר טוב, ולהשפעות טובות, וזה הפי' "וגם לגמליך" הם הגומלי חסדים, "אשאב" להשפיע להם כל טוב החסדים רבים. (תפארת שלמה)

☆

ויצא יצחק לשוה בשדה, הכלל הכנעה מכיא עצבות, שאין בידו לעשות כרצונו וכחפצו, מחמת ההכנעה שמכניע את עצמו בפני חבירו, אך כשאדם עובד את הבורא ברוך הוא, ומכניע את עצמו בפני הבורא ברוך הוא, אז הוא דבוק עצמו במקור השמחה, אז ממילא שורה עליו ששון ושמחה, והו מרומו בפסוק ויצא יצחק לשוה בשדה, רצה לומר אימתי יצא שמחה, כי יצחק לשון שמחה, ושוח לשון הכנעה בשדה לומר כי שדה מכונה להקדושה (וה"ק א, קט) וכשהכנעה הוא בפני הקדושה מזה יצא ששון ושמחה.

☆

ויצא יצחק לשוה בשדה, כי הנה כעת ממקרי ופגעי הזמן מצרה והתלאה אשר לכל אחד, אי אפשר לאדם להתפלל במחשבה טהורה בלתי לה' לבדו, כי לב

יודע מרת נפשו "לכן צריך כל אחד להתפלל שיקבל השם יתברך לרצון את תפלתו מכל אחד כמו שהיא, גם כשהוא מעורב במחשבות זרות, מפגעי הזמן", והו ויצא יצחק שצריך כל אחד להתפלל שיצא שמחה והוזה מלפניו יתברך בעולמו לשוה בשדה, בכדי שאז יהיה יכול לשוה ולהתפלל בשביל שדה, הוא בחינת מלכותא קדישא בלתי לה' לבדו, לפנות ערב שיפנה ויסור מאתה הבחינת ערב והדחשך כביכול, ויהיה אור הלבנה כאור החמה, שיתגלה מלכותו יתברך וידעו כל יושבי תבל, כי הוא לבדו מלך על כל הארץ, אמן כן יהיה רצון. (דברי אלימלך)

☆

ויצחק בא מבאר לחי רואי, יש לפרש בדרך רמז, ע"ד שאיתא בריש שו"ע או"ח שויתיה ה' לגנדי תמיד זה כלל גדול בתורה, וכו' ומה ימלא יראה. והו מה שמרמז כאן בפסוק, "ויצחק" היינו בחי יראה, שזו בחי יצחק, "בא" לאדם, מבאר, היינו מאותו נביעו, "לחי רועי" שהוא מסתכל תמיד שלפני חי העולמים הוא עומד, ורואה ומשגיח עליו כל כל תנועותיו ומעשיו, מזה נובע לו יראה והכנעה כנ"ל.

(דגל מחנה אפרים)

☆

ומשמע דדומה ומשא חדר ותימא יטור נפיש וקדמה, ומשמע דדומה ומשא מו ששומע הרפתו ושותק, אז חדר ותימא זוכה לתורה, כמו שכתוב בספר נהל קדומים, והנה מי שזוכה לתורה והוא תלמיד חכם אז הקדוש ברוך הוא משמרו בעצמו כמבואר בתנא דבי אליהו (רבה ה) דמי שעשה מצוה אחד נברא לו מלאך אחד לשומר, ומי שהוא תלמיד חכם אז השם יתברך בעצמו שומרו, והו יטור נפיש שיש לו נטירותא ויתרה גם וקדמה שהוא בחינת שמש כמו שכתוב חכמינו ז"ל (שבת פח) הנעלבים ואינם עולבים שומעין הרפתן ואינם משיבין, עליהם הכתוב נאמר (שופטים ה, לא) ואהביו כצאת השמש בגבורתו, והו וקדמה שנמשל להשמש שנאמר (שם יא, יח) ממזרח שמש (אך פרי תבואה) וכו'.

מ"ה טובו אוהליך

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מדיחוק מקום
וקירוב לב, קדם מעיכ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקרא,
הודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה,
מא"ר לארץ ולדרים, בפעולותיו הברוכים והכבירים

הרבני הנגיד המפסטר הנכבד

מוה"ר מאיר הירש הי"ו

מראה"ק ומנהלי מוסדותינו הק' בקרית יואל יע"א

לרגל השמחה שבביתו, קול שטון על שפתו, באירוסו בתו
עב"ג הבהיח מופלג בתורה וביר"ש נ"ו
בן ידידינו היקר הרבני הנגיד הנכבד, הודף צדקה וחסד
מוה"ר נחמן פיש הי"ו
אב"י בקרית יואל יע"א

וצרופה ברכתנו המרובה, בהודאה וחיבה, שיזכה לרוות מזיזח
תענג נחת, מתוך אושר ועוטר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין
מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בברכאן דנפשא.

החותמים למען שמו בהוקרה ובהערכה
הנהלת מוסדות סאטמאר
קרית יואל - בני ברק יצ"ו

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

הנדחים מחוץ לעיר הקודש גבול הקדושה. כי לכך נקרא ירושלים עיר הקודש מקור מחצב הנשמות למעלה. ע"כ גם אותן הנשמות הברייך ונטע אותם בקדושה אל באר המים. לעת ערב הוא ערב שבת קודש עיינן (בוה"ק קפא, ב) בתפלת המנחה. לעת צאת השואבות אותיות שבת. (תפארת שלמה)

להמשיך קדושת שבת על ששת ימי המעשה

ואבא היום אל העינן, ידוע שיש ד' זמני תשובה שהאדם צריך להתעורר בהם לשוב אל ה', בכל לילה קודם השינה ישוב על מעשיו מכל היום, בערב שבת מכל השבוע, בערב ר"ח מכל החודש, ובערב יוה"כ מכל השנה, והמעולה שבכולם להיות ממארי דחושבנא בכל יום ויום, וז"ש ואבוא היום אל העינן, לבוא בכל יום ויום אל העינן במעשיו ולשוב אל ה', היום רומז לשבת קודש כמאחז"ל (שבת ק"ה) תלתא היום כתיבי, שב"ת נוטריקון ש'בת ב'ו ת'שוב, והוא מסוגל לתשובה, אמנם צריך להמשיך קדושת שבת קודש לששת ימי המעשה ולהיות כל יום בתשובה, ונרמז בפרש"י היום יצאתי והיום באתי, פי' באותו יום שיצאתי ח"ו מגבול הקדושה בו ביום באתי בחזרה אל הקדושה בתשובה שלימה. (אהבת ישראל)

הג' סעודות משפיעין בני חיי ומזוני

ויברך אלקים את יצחק, במסורה ויברך ג' דין, ויברך אלקים את יום השביעי, ויברך אלקים את נח. וי"ל דהנה אומרינן ברצה והחליצנו, שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתינו דוקא דמשמע דבשאר הימים אין אנו מבקשים, הא טוב יותר לבקש שלא תהא צרה כלל, וכתב הבני יששכר דאם לא תהי' צרה בשבת קודש, לא תהי' צרה כלל דכל ברכאן ביומא שביעאה תליין כמ"ש בוה"ק ועי' בפ' ראה מה שכתבני בזה דבשבת קודש בהשלשה סעודות יורדין כל השפעות טובות, בליל שב"ק שהוא סעודת יצחק נמשכין בנים, וביסו ש"ק שהוא סעודת אברהם נמשכין חיים, ובסעודה שלישית יעקב אבינו נמשכין מזונא ופרנסה. וזאת רמזה המסורה בג' ויברך, הג' ברכות מהשלשה סעודות, ויברך אלקים את יצחק הוא ליל סעודתא דחקל תפוחין קדישין, ויברך אלקים את יום השביעי סעודתא דעתיקא קדישא שהוא ביום שבת קודש, ויברך אלקים את ג' ר"ת ג'וצר ח'סד היא סעודה שלישית, דשם הוא העלי' במנחה דשבת, דעל ידי השלשה סעודות נמשכין הברכות חיי בני ומזוני.

ע"י השבת יוכל להתדבק בהש"ת

במדרש ויהי חיי שרה הה"ד יודע ה' ימי תמימים וגו', יש לפרש ימי תמימים הם שבתות השנה וימים טובים. שהם הימים שאין בהם מלאכה גשמיות וכל מה שנעשה בהם מתקשר ומתדבק בשורש החיות לכן נקראו ימי תמימים. גם נקראו ימי תמימים שהם מיוחדים רק לתמימי דרך. והם בני ישראל שנאמר עליהם ועמך כולם צדיקים [ונחלתם לעולם תהי' כי מיני' מתברכין כל שיתא יומינן] כי שבת הוא התחדשות שמייוחד לבנ"י. לכן בנקל להתדבק בו בהש"ת כי התחדשות כל יום הוא לכל הבריאה. לכן מתערב בה גשמיות. אבל התחדשות של שבת מיוחד לבני ישראל תמימי דרך כנ"ל. לכן אף שאין אדם מתקן בכל יום מה שצריך. ע"י שבת יוכל לבוא להתחדשות ולתקן כל ימי השבוע כנ"ל. (שפת אמת)

השבת משפיע חסד על כל ימי השבוע

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, נוכל לפרש הפסוק דקאי על שבת קודש דנקרא אברהם מדת החסד, וכן נקרא זקן זה שקנה חכמה, וחכמה נקרא קוד"ש כדאיתא בסידור הארז"ל מרום וקדו"ש חכמה בא בימים יומא דאזיל עם כולהו יומינן, ר"ל דבשבת קודש הוא יומא דאזיל עם כולהו יומינן כמו שאנו אומרים היום יום פלוני בשבת והתורה מספר בשבת קודש שהוא מדת החסד שהוא בא בימים יומא דאזיל עם כולהו יומינן וה' בר"ך את אברהם מדת החסד כנ"ל, וכן פרשתי הפסוק ויברך אלקים ר"ל השפיל מדה"ד א"ת יום השביעי ר"ל ע"ם יום השביעי שהוא דכולו חס"ד דשבת קודש הוא ברכאין דכולא שתא ועמו השפיל את מדה"ד, וזוהו וה' בר"ך את אברהם"ם כנ"ל כנ"ל והבן הש"י יורו מתורתנו נפלאות אמן. (דברי המוצנע)

גם הנשמות הנידחות יש להם תיקון בעת קבלת שבת

ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השואבות, הנ"ל בזה עפ"י מ"ש בגמ' (עירובין מה, א) בר' טרפון שהיה לן בליל שבת חוץ לעיר למחר נכנס ודרש כל היום. בארנו בפ' מצורע באריכות לרמז בזה על מעלות הצדיק שבידו להעלות הנשמות הנדחים ובפרט בליל שבת שאו הוא עליית העולמות למעלה. לכן המנהג להפוך לצד מערב בשעה שאומרים בואי בשלום בקבלת שבת לרמז על הנשמות הנדחים לחוץ גם הם יעלו. וזה ויברך הגמלים מחוץ לעיר. פי' הנשמות

התודה והברכה

לידידינו החשוב והנעלה הר"ר מרדכי דוד עסטרייכער הי"ו

על אשר נדב סכום נכבד להוצאת גליונינו בשבוע זו

וכאן המקום להודות לו על אשר מעטר גליונינו בליקוטים יקרים מדי "שבת בשבתו"

בעהש"ת

הזמנה מילתא היא

בשבח והודאה להשי"ת שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה
עת כלולות בני היקר תמים למעלות חו"ב כמר משלם זושא ני"ו
עב"ג ב"ק שתחי'
למז"ט ובשעה טובה ומוצלחת

אקרא בזה את ידיי היקרים אנשי שלומינו הע"י
לבוא להשתתף ולקחת חבל

בשמחת האויפרוף

שתתקיים אי"ה בשב"ק פר' תולדות הבעל"ט

וכן לסעודת מלוה מלכא

ושמחת הפארשפיל

שתתקיים במוצ"ש ק פר' תולדות הבעל"ט

בשעה 9.00

בבית המדרש הגדול ויואל משה

שיכון קרית יואל

ויה"ר שיושפע רב ברכות ושובע שמחות לנו ולכל בית ישראל
עדי נזכה לשמחת עולם על ראשינו בביאת גוא"צ בב"א

והנני מצפה לקבל פניכם בשמחה ובטיב לבב

הק' חיים צבי מייזליש

ראש ישיבת סאטמאר

פה בני ברק יצ"ו

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

נמצא שיעור הכשר סוכה הוא קיין טפחים, וסך הסוכה שהוא בכל משך הסוכה ז' על ז', הוא מ"ט טפחים, נמצא בצירוף הדפנות והסך כהכשר סוכה הוא קצ"ט טפחים בנימטריא צדקיה, רמז למצות צדקה בסוכות, עכ"ד. והנה איתא במדרש רבה (פני"ט ס"א) כתיב (משלי טו לא) עמרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא, רבי מאיר אזל למלא (שם כפר), ראה אותן כולן שחורי ראש וכו', אמרו ליה רבי התפלל עלינו אמר להם לכו וטפלו בצדקה ואתם זוכים לזקנה מה מעמיה עמרת תפארת שיבה, והיכן היא מצויה בדרך צדקה תמצא, ממי אתה למד מאברהם שכתוב בו (בראשית י"ח) ושמרו דרך הי לעשות צדקה ומשפט, זכה לזקנה ואברהם זקן בא בימים. ובוה יתבאר הכתוב ואברהם זקן בא בימים, שזכה לזקנה, ומפרש אך זכה לזקנה, והי ברך את אברהם בכ"ל, רמז כאן מצות צדקה, כי בכ"ל ראשי תיבות ביסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרה בישראל ישבו בסוכות, לימען ידעו דורותיכם וגו', אשר מיניה ילפינן שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפה, ועל ידי זה שיעור הכשר סוכה בנימטריא צדקיה, שזה היה דרכו של אברהם אבינו לעשות צדקה וחסד, ובזכות צדקה זכה אברהם אבינו לזקנה.

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
לילדי התלמוד תורה פה ב"ב
יום ב' פרי חי שרה תשפ"ט

בגלות כי היו מוחזקים בארץ מצד אמם, על כן אמר אברהם אבינו ע"ה "לא תקח וגו' אשר אנכי יושב בקרב" כי אז ימשך גלותם יותר מארבע מאות שנה, לכך ציוה לקחת מבנות משפחתו שאינם תושבי הארץ ועל ידי כן יהשבו הדי מאות שנה משנולד יצחק, וי"ש המדרש, בזכות שאמרה רבקה אלך זכו ישראל ויצאו ממצרים, דאלמלא הסכימה לילך הי אברהם לוקח לאשה מבנות מרא והיו הדי מאות שנה מתחילים ממצרים ולא משנולד יצחק אי"כ היו משוקעים שם הלילה בשער הנוץ של טומאה ולא היו יוצאים ממצרים, אבל כיון שאמרה רבקה אלך נשלמו הדי מאות שנה עד שלא שקעו ויצאו ממצרים. (דברי יוא"ל)

☆

ואברהם זקן בא בימים והי ברך את אברהם בכל, וכמדרש (הובא בדברי אלהו להגרי"א) והי ברך את אברהם בכל, בכ"ל ראשי תיבות ביסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרה בישראל ישבו בסוכות, לימען ידעו דורותיכם וגו'. ויתבאר על פי מה שכתב החתם סופר בדרשותיו (לסוכות דף מג.) רמז נאה למצות צדקה בסוכות, דהנה שיעור דפנות הסוכה שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפה (סוכה ד.) וגובה הסוכה הוא עשרה טפחים, ומשך הסוכה ז' על ז', נמצא כי דפנות שלמות ז' בגובה ז' הן שני פעמים עי, שהוא ק"מ, ודופן השלישי שהוא טפה בגובה ז' הוא י' טפחים,

והי ברך את אברהם בכל. יש לפרש עפ"י דברי מוה"ה דמה שאהו"ל אין ברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, היינו שהברכה בבחי' הסתרה תחת הטבע, בבחינת שם שדי וכדומה, אבל ברכה הבא משם הוי"ה שהוא מורה על עשותו נסים נגלים, זהו מצוי אפילו בדבר המדוד והשקול והמנוי על דרך נס נגלה, וזשי"ה וימצא בשנה שהוא מאה שערים, ותרנומו מאה בשערוהו, כי הלא ויברכהו הוי"ה דייקא עיי"ש, וזשי"ה הוי"ה ברך את אברהם בכל כלומר שהיה הברכה מצויה בכל אפי' בדבר המדוד והמנוי, לאשר השיג הברכות מאת הוי"ה, לזה זכה לנס נגלה. (ייטב לב)

☆

במדרש, נזכרת שאמרה רבקה אלך זכו ישראל להוציאם ממצרים, והוא פלא. וי"ל דכברית בין הכתרים נאמר לאברהם גר יהי זרעך בארץ לא להם, ארבע מאות שנה, ולבסוף יצאו ממצרים לאחר רד"ו שנים, אמנם כתב רש"י ז"ל דנחשבו שנות הגלות משנולד יצחק דכל ישיבתם של האבות בארץ נקראו גרות. והשתא מדויק מ"ש אברהם לא תקח אשה לפני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב, דלכאורה מה ירויה בזה שישא מארצו וממלדתו הלא גם הם עובדי עבודה זרה, אבל להנ"ל אתי שפיר דאם היה לוקח אשה מבנות ענר אישכול וממרא שהיו תושבי הארץ לא היו בניהם

התודה והברכה

לידידינו היקר והנעלה הר"ר רפאל פערלמוטער הי"ו

על אשר נדב חלק מהוצאת גליון פרשת וירא העעל"ט

ישא ברכה מאת ה' ובכל אשר יפנה ויכיל בהצלחה מתוך תענוג ונחת והרחבת הידע"ט וכט"ס

תני נפשו למלאו קצת

מיד דארפן אין די טעג שאפן גאר

גרויסע געלטער

Fine Design - 95267633

מיד בעטן דעריבער בבקשה נחוצה, אז מען זאל דערמאנען
אין שטוב אנטייל צו נעמען ביי די דרינגענדע

יטב לב פרויען פארטי

וואס קומט פאר קומענדיגן

זונטאג פרשת תולדות

אין וויליאמסבורג יצ"ו

אין שטוב פון
הרה"ח ר' מנלי ווייזער הי"ו

אלקא דמאיד
ענו

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

זקן ביתו המושל בכל אשר לו

מסופר על הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שבהיותו פעם בדרך הוצרך לחנות באחד האכסניות שעל אם הדרך, בעל האכסניא קיבל את פניו בשמחה ואמר, הנה השוחט שלנו אינו בקו הבריאות כבר שבועיים ימים ומאז לא בא בשר לפינו, והכרת פני כבודו ענתה בו כי הוא בקי במלאכת השחיטה, על כן אבקש אותך לשחוט לנו כמה עופות, השיב לו הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בוודאי אשחט לכם אבל לפני כן אבקש אולי תואיל בטובך להלוות לי הלוואה של אלף רובל הנחוץ לי מאוד, השיב לו בעל האכסניא: ימחול לי מר אלף פעמים אבל איך אלוה לאיש אשר איני מכיר אותו, הרים הצדיק עליו בקולו: על השחיטה שצריך לדעת הלכותיה וכו' וחלילה אם יש איזה פגם כל שהוא בסכין אוכל נבילה ממש, ומטמא גופו במאכלות אסורות, על זה האמנת לי בהכרת פני בלבד, אבל על הממון לא האמנת לי. ועפי"ז יובן מאמה"כ בפרשתן "ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו שים נא ירך תחת ירכי ואשביעך וגו' אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני". ולכאורה צ"ע למה פרט הכתוב כל הסימנים עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו, ומה הנפק"מ בזה, והיה די לומר ויאמר אל עבדו שים נא ירך וגו', אכן לפי עובדא זו יובן דכן הוא דרך העולם שבמילי דשמיא בדבר שיש חשש איסור או דבר הצריך בדיקה מתולעים וכדומה, יאמין לכל יהודי בכל שוה, ויאמר כל יהודי מוחזק בכשרות ושצריך לדון לכף זכות וכו' ולא ישאל ולא יחקור כל כך, לא כן במילי דעלמא כגון הלוואות מעות ולא יאמין לו בשום אופן עד אשר יחקור וידרוש וישאל היטב עליו וכו' עד שיתבררו לו הספיקות ויהיה ברור לו שיקבל את כספו. אבל אברהם אבינו מידה אחרת היתה לו, שנאמר ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו "המושל בכל אשר לו" פי' שאליעזר היה איש נאמן ובטוח אצל אברהם והיה ממונה על כל אשר לו, ואברהם אבינו ע"ה היה מאמין לו וסמך עליו בכל הדברים הנוגעים לדברים גשמיים, אך כאשר בא לחפש בת זוג ליצחק בנו ולא רצה לקחת מבנות כנען הארור, לא האמין אפי' ל"עבדו" הידוע לעבד נאמן, ל"זקן ביתו" וזקן זה שקנה חכמה, "המושל בכל אשר לו" שעל כל רכושו האמין לו ומסר בידו, מ"מ כאן אמר לו "שים נא ירך תחת ירכי ואשביעך".

ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים

סיפר מרן רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע דבר פלא מאביו הק' מרן הקדושת יו"ט זי"ע, שבשנות ילדותו בעת שלמד בחדר והגיע לפרשת חיי שרה, שמסופר שם מאליעזר עבד אברהם שבא לבית רבקה עם הגמלים, רצה מאוד לידע איך נראין "הגמלים", כי בכל גלילות סיגעט לא נמצאו גמלים כלל, ולא ידעו איך הם נראים, בהגיע רבינו לביתו, אמר

לאביו הק' שרצונו עז לראות את החיה וגמל שמה, ולפלא שתיקף ומיד אמר לו אביו שיבוא עמו להסתכל החוצה מבעד לחלון, והראה לו בחוץ מחנה שלימה של גמלים, ואמר לו "עכשיו תידע כבר איך הם נראים", ויהי לפלא.

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב

שמעתי מוזה"ה ספרו לי שרבינו הקדוש מוה' יעקב יצחק זלה"ה מלובלין בעודו בימי ילדותו שהיה מתפלל בכונה גדולה ומאריך ופ"א שאלו אותו מה זאת וא"ל תדעו שקודם התפילה אני חושב מה שעבר אין והעתידי עוד איננו כי לא ידע האדם את עתו ואין לי רק רגע זו שאני עומד בו ועם לכבי אשיחה עכ"פ ברגע זו אהי' עבד נאמן להתפלל בכונה עכ"ד באותה שעה, ובוה פירש בספרו דברי אמת מאמרם אין ועתה אלא תשובה, ר"ל כחושב בדעתו שאין לו אלא עתה שעה זו אז וודאי עושה תשובה ברגע זו ויתכן שזאת תהי' תורה המסורה בפרשתן ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, והי' לפנות ערב ירחץ במים, ר"ל דיצחק אבינו הי' בבחי' זו כשיצא להתפלל הי' נדמה לו שהוא לפנות ערב של אדם ושקיעות שמשו והי' לפנות ערב מחמת שהי' בבחי' זו לפנות ערב ע"כ ירחץ במים במי התשובה וכן מפרש המד' וירא בערב בא ערבה של סדום וכו' וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא. (רב טוב)

ויצא יצחק לשוח בשדה - אין שיחה אלא תפילה

הרבנית הצדיקת מרת רחל ע"ה בת הרה"ק ר' יצחק מאיר מאפטא זי"ע היתה פעם אחת במעין-ישע, והי' שם גם הגביר השר ר' גבריאל יעקב גינצבורג, ויבקר אותה בביתה, ובעוד היו יושבים ומדברים הגיע עונת זמן תפילת המנחה, ותאמר אליו הצדיקת בחכמה, הנה דוד המלך ע"ה אמר (תהלים קיט כג) גם ישבו שרים בי נדברו עבדך ישיח בחוקיך, והכוונה על פי מאמר חז"ל על הפסוק "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב", אין שיחה אלא תפילה, והיא תפילת המנחה, ורצה לומר דאף בעת שישבו שרים בי נדברו, מכל מקום כשיגיע זמן תפילת מנחה עבדך ישיח בחוקיך, ואין שיחה אלא תפילה. (דעת זקנים)

ותקח הצעיף ותתכס

אל הרה"ק רבי מרדכי מבילגורייא זי"ע נכנס פעם איש אחד שאשתו לא התנהגה בדרכי הצניעות, והשיח לבו לפניו שאין פרנסתו מצויה לו, אמר לו הגה"ק אם תבטיח לי שמהיום תקפיד בביתך על דרכי הצניעות וקיום תורה ומצוות כראוי, מבטיח אני לך שמכאן והלאה תהי' הברכה שרויה בביתך ופרנסתך תעלה לך בניקל, וסיים דבריו: והרי זה מקרא מפורש, דכתיב "ותקח הצעיף ותתכס", צעיף הוא ראשי תיבות ע"מך ישראל צ'ריכים פ'רנסה, "צעיף" הרומז לפרנסה, תבוא ע"י "ותתכס" שתלך בצניעות.

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת חיי שרה

נו"ה אביגדור הערשקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

נו"ה חיים יואל אייזעבערגר בי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

נו"ה יואל רובין בי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בעט שליט"א

נו"ה אברהם מאיר איצקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארץ שליט"א

נו"ה יושע שמואל ווייבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארץ שליט"א

הר"ר מרדכי אהרן זאבעל הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

הב' שמואל האראוויטץ בי"ו

המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

נו"ה אברהם לייב בראך הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

נו"ה שמעון יצחק גאטליעב הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

נו"ה ר ישראל שמחה לאנדא הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

נו"ה אברהם הערש טעללער הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

נו"ה יצחק אייזיק ווייבערגער בי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

נו"ה בנציון בערקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

נו"ה אביגדור הערשקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הנדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים,
כפתור ופרח משוקדים

עוי"ל עפי"ד החת"ס (בפתיחה לשורת יו"ד) על הכתוב "והתידך הלטובה בפרי בטנך, דהנה הרמב"ם כתב לבנו, אשרי מי שחתמו ימיו במהרה, ומעתה יפלא הלא ענינו ראוות השרידים אשר ה' קורא כי גם המה ינובון בשיבה, ובלי ספק כי השלימו נפשותם בימי נעוריהם, ומדוע יתהלכו עלי אדמות, אמור מעתה כי השי"ת מנחם עוד על האדמה לטובת זרעיהם ותלמידיהם להשלים גם את נפשותם, וז"ש קי"מך ה' לו לעם קדוש, באופן שכבר תושלם נפשם בימי נעוריהם, ועכ"ז והתידך ה' לטובה בעולם הזה, בעבור פרי בטנך, עכ"ד, והנה אמרו חז"ל (קדושין ל"ב:) והדרת פני זקן זה שקנה חכמה, וכתב החת"ס לכאורה תיבת זקן ר"ת זה קנה אבל חכמה היכן נרמז, אך י"ל דקאי אשיבה דרישא דקרא, דהיינו שהגיע לשיבה כי חי הרבה שנים והרבה הדפתקאי עדו עליה ובישישים חכמה, ויש שיגע בכ"ח מה שלא יגע תלמיד ותיק במאה, וזה קנה חכמה בקנין אף כי לא הגיע אליה בעצם, מכל מקום הגיע לדעת זקנים, עיי"ש, ולפי"ז זקן היינו שכבר פעל ועשה אשר יעשה האדם ע"י שיבה, וזה שכתוב "ואברהם זקן" היינו שכבר פעל בשנותיו אשר חי עד הנה כל אשר עליו לעשות, ועכ"ז הוא עוד "בא בימים" וחי עוד ימים רבים, כי וד' בך את אברהם בכל, שהיה לו בן, וחי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו.

☆

ויש לומר עוד דהנה אי' בגמ' (בבא מציעא פ"ג.) עד אברהם לא הוי זקנה, מאן דהוי בעי משתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק, בעי אברהם רחמי והוי זקנה שנאמר ואברהם זקן, ושמתעי בזה לפרש הפסוק "ואברהם זקן", וכי תימא מה נשתנה השתא דהוי זקנה, לזה אמר "וה' בך את אברהם בכל" שנתן לו בן דומה לו ולא היו מכירים זה את זה ותבע זקנה, לכך ואברהם זקן, ואפשר להוסיף קצת דיען דהיו מרננים איך הוליד אברהם בן מאה שנים לזה נהפך קלסתר פניו של יצחק ונדמה לאברהם כמו שאמרו חז"ל, וז"ש "ואברהם זקן" ומהיכן באה זקנה, לזה אמר מסיבה שהוא "בא בימים" ואז יאמרו בגוים דלא הוליד את יצחק, לכך וד' בך את אברהם בכל שנתן לו בן דומה לו ולא היה ניכר, לכך ואברהם זקן דתבע זקנה.

☆

עוד נל"פ עפי"מ שפרש"י בכ"ל עולה בגימטריא בן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה, ונראה דהנה אי' בגמ' (בבא בתרא ט"ז:) מחלוקת ר"מ ור"י אי היתה לו בת או לא, ורש"י הכריע מהגימטריא שלא היתה לו בת רק בן, והנה אי' בגמ' (בבמות ס"א:) שמצות פרו ורבו אליבא דהלכתא נקטינן כבית הלל שצריך זכר ונקיבה, והקשו שם בגמ' מיתבי בני בנים דהי הן כבנים, ומשני, ההוא להשלים, ופרש"י שלא היה לו אלא בן ונשא הבן אשה והוליד בת קיים אביו פריה ורביה, וביזה יל"פ דברי רש"י וד' בך את אברהם בכל שעולה בגימטריה בן וכיון שהיה לו רק בן ולא בת היה צריך להשיאו אשה כדי שאברהם עצמו יקיים מצות פריה.

והיו חיי שרה וגו' ותמת שרה בקרית ארבע וגו'. ובמדרש שנקברו שם ד' צדיקים אדם הראשון אברהם יצחק ויעקב, ונ"ל עפי"ד היריעות שלמה לפ' דרש"י שני חיי שרה כולם שוין לטובה, דהנה משו"ה לא חיתה שרה קעה שנים כשנות אברהם דבן מ"ח שנים הכיר אברהם את בוראו, וגר שנתגייד כקטן שנולד דמי אי"כ נחסר משנותיו מ"ח שנים ולא חי ג"כ רק קכ"ז שנים כשנות שרה, והא תינח אי שרה היתה צדיקית מיום הולדה, אבל אי נימא דגם שרה לא הכירה את בוראה מיד א"כ שוב יקשה מדוע לא היו שנותיהם שוות, וזש"א ויהיו חיי שרה שחיתה קכ"ז שנים מזה נשמע שכולן ה"י שווין לטובה ודפ"ח, והנה כבר מבואר בקדמונים ז"ל דאם ה"י חטא יעקב באיסור ב' אחיות לא ה"י נקבר אצל אבותיו, והטעם דלא חטא כתבו הקדמונים גיירם וגר שנתגייד כקטן שנולד דמי ולא ה"י ב' אחיות, ולפי"ז מובן ההמשך ויהיו חיי שרה וכו' שחיתה קכ"ז שנים ולא יותר דגם אברהם לא חי יותר דגר שנתגייד כקטן שנולד דמי כנ"ל, אי"כ לא חטא יעקב באיסור ב' אחיות, וזה ותמת שרה בקרית ארבע ובמדרש שנקברו שם ד' צדיקים אדה"ד ואברהם יצחק ויעקב דכיון דלא חטא שפד נקבר אצל אבותיו.

☆

ואברהם זקן בא בימים וד' בך את אברהם בכל. ויל"פ עפי"מ שאחז"ל (קדושין ל"ב:) אין זקן אלא זה שקנה חכמה, עוד מציע שאמרו חז"ל (נדרים מ"א.) דעה חסרת מה קנית, דעה קנית מה חסרת, עיי"ש, וזשה"כ ואברהם זקן, היינו זקן שקנה חכמה, וכיון שקנה חכמה ה"י "וה' בך את אברהם בכל", דכיון שקנה דעה (יבין שמועה)

☆

ויתבאר עוד עפי"מ דאיתא בגמ' (שבת ק"ה) אר"י כל המתעצל בהספידו של חכם אינו מאריך ימים, ופרש"י מדה כנגד מדה, הוא לא נתאבל על שנתקצרו ימי החכם אף לחיו לא יחושו מן השמים, איתבה ר' חייא בר אבא לר"י והסתיב ויעבדו העם את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריס ימים אחרי יהושע, ואע"פ שלא הספידו אותו כראוי, אמר ליה ימים האריכו שנים לא האריכו, ופריך הגמ' אלא מעתה דכתיב למען ירבו ימיכם ה"י ימים ולא שנים, ומשני הגמ', ברכה שאני, והשתא א"ש ואברהם זקן בא בימיו, ולכאורה מאי רבותא דילמא ימים האריך ולא שנים, לכך אמר וד' בך את אברהם בכל, וברכה שאני דהיינו אריכות ימים ושנים.

☆

או יאמר כי לפעמים זקנה קופצת על אדם בימי נעוריו מחמת צרות רבות ורעות שעברו עליו או מחמת דלות ועניות וכדו ר"ל, אמנם לא כן אדם שוכה לשתי שולחנות ויש לו מכל טוב הוא אינו זקן רק כשמגיע זמנו, וז"ש ואברהם זקן בא בימים, היינו שלא היה זקן רק כשהגיע לימי הזקנה ולא קפצה עליו זקנה מקודם, והטעם, כי וד' בך את אברהם בכל, שהיה לו מכל טוב. (שער בת רבים)

עניינים נפלאים, בסוגיות וכפלא פולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים

ויפתח את הגמלים (חיי שרה כד, לב)

ב' דרכים באחרונים לבאר הכלל דאין הקב"ה וכו'

הנהגה באחרונים איכא פלוגתא לבאר ד' התוס' שהכלל דאין הקב"ה מביא תקלה על ידם היינו דווקא במידי דאכילה, דבתשו' מהריק"ש יו"ד סי' א' (ה"ד בגליון הש"ס לרעק"א בגיטין שם) כתב דאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים הוא כדי שלא יתהווה בגופם מחתיכה דאיסורא.

אמנם הנצי"ב במרומי שדה (יומא פג.) כתב שהטעם הוא משום דמאכלות אסורות מזיק לנפש יותר מאיסור הבא מחמת היום.

והנפקא מינא בין ב' הטעמים יהיה כגון באכילת גזל, כי ודאי טמטום הלב והנפש שייך רק במאכלות אסורות כידוע, [עיין בים של שלמה יבמות פי"ד סי' ז'] אבל בגזילה אין כאן טמטום הנפש, וא"כ לפי זה בכהאי גוונא ליכא הכלל דאין הקב"ה מביא תקלה, אבל אי נימא שהטעם הוא שלא יתהווה גופן של צדיקים מחפצא דאיסורא הרי דאף איסור גזל בכלל.

☆

ובס' חבצלת השרון מביא ראייה לד' המהריק"ש שהטעם הוא שגופם לא יתהווה מחתיכה דאיסורא, דבגמ' בכתובות (סא.) איתא מעשה בר' זוטרא שנסתכן בחולי ונתאוה למאכל המלך שאינו כשר, ולקח ר' אשי ממאכל המלך והניח לו בפיו, וביאר המהרש"א דלא יתכן שיהא צריך להכניס המאכל במעיו, דהלא אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, ומשום הכנה הניח בפיו ונתיישרה דעתו, ע"ש. חזינן דאף דלכאורה הרי איכא איסור גם בהנאת גרונו ואיך הביא הקב"ה תקלה לצדיק שהוצרך להניחו בפיו, אמנם אי נימא דהטעם הוא משום שגופו לא יתהווה מחתיכה דאיסורא הרי סוף כל סוף גופו לא נתהווה מהאיסור כי לא אכלו, ובוזה אין כלל דאין הקב"ה מביא תקלה על ידם.

ואמנם, באמת אפ"ל דגם לפי"ד המרומי שדה ניחא ד' הגמ' דהרי מאכלות אסורות מטמטמין ומזיקין לנפש רק באכילתן דהיינו בליעתן וכדרך אכילה, אבל

במדרש איתא [פ"ס פ"ח] מכאן למדנו שבחילה זמם את הבהמות לבל יאכלו משדות אחרים, ופריך ולא יהיו כחמורו של רבי פנחס בן יאיר שלא אכלו דבר איסור, וכו'.

והרמב"ן מבאר קושיית המדרש דלא יתכן שהחטיות בביתו של ר' פנחס בן יאיר גדולה מביתו של אברהם, ואם בהמותיו של רפב"י לא אכלו דבר איסור הרי בוודאי שבהמותיו של אברהם גם לא אכלו, וזהו שאמר המדרש שלא יתכן למור שיצאו זמומים מחמת שלא ירעו בשדות אחרים, עבתו"ד.

ובחי' חת"ס (חולק ה.) ובתשו' מהרשד"ם (חי"ב סי' קכ"ט) הקשו ע"ד המדרש דלפי שיטתנו תם בגיטין בתוס' ד"ה השתא וכו' (ו.) שמחדש דווקא באכילת איסור יש הכלל שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, ומשום דמאכלות אסורות יש גנאי באכילתן, עיי"ש. א"כ מאן יימר דאף לענין גזל אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, וא"כ מהו קושיית המדרש, וכתב החת"ס דעל כרחק צ"ל דהמדרש לא סבר כשיטת ר"ת אלא דבכל ענין אמרינן דאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, עיי"ש עוד בדבריו.

ביאורו של הקובץ שיעורים בד' המדרש

והנה בקובץ שיעורים (פסחים אות ק"ג) ביאר דנחלקו המדרשים בגדר איסור גזל, דדעת רש"י דאכילת גזל נחשב כדבר האסור בהחפצא, ולכן אף לענין גזל נאמר הכלל דאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, אמנם דעת המדרש דאין איסור גזל אלא איסור גברא במעשה הגזילה, וא"כ על כגון דא ליכא האי כלל דאין הקב"ה מביא תקלה על ידן, כמו באיסור התלוי בזמן שמבואר שם בתוס' דבכהאי גוונא ליכא להאי כלל.

ואגב יצויין, דהמהרש"ם (בחי' על חולק) כתב כעין זה דאיסור גזל איסורו קבוע לעולם, ואין איסורו תלוי בזמן, וא"כ שייך לומר על זה הכלל דאין הקב"ה מביא תקלה על ידם.

שום אכילת איסור לפיו, דמהאי טעמא אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים באכילת איסור שהוא גנאי. והנה רבותא קמ"ל מהכא, דיסוד דאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים אין זה כדי שלא יעבור האיסור, כי הרי הכא הרי שהאיסור נתבטל ברוב ליכא שום איסור באכילתו, וגם בוודאי לא שייך לומר שהוא מוזיק ומטמם הנפש כי הרי אחר ביטול ברוב ליכא שום נזק בהדיה, ועל כרחק שהוא גנאי שגופו של הצדיק יתהווה ממנה.

קושיית העולם המפורסמת

ונסיים בקושיא הידועה ובהגליזין שי"ל בחג הפסח הארכנו בקושיא זון ע'דהגמ' בשבת שר' ישמעאל קרא והטה את הנר, דהנה האריז"ל אמר שהנוזהר ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה, וקשה הרי בוודאי לא נכשלו הצדיקים במשוהו חמץ, שהרי משהו חמץ מידי דאכילה הוי שיש בהם הכלל שאין הקב"ה מביא תקלה על ידם, וא"כ בוודאי שר' ישמעאל היה נוזהר ונשמר מן השמים ממשוהו חמץ וא"כ האיך קרא והטה.

וידוע בעולם תירוצו של הגרעק"א כד הוי טליא דוודאי לא אכל הצדיקים חמץ בפסח, דהרי אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, מ"מ הכלל הוא רק בשיעור כזית חמץ דאז איכא איסור, אבל בחצי שיעור מצי למימר שנכשלו, וא"כ הוסרה הבטחת האריז"ל שלא יחטא כל השנה דהרי לא היו נוזהרים במשוהו חמץ כי בזה ליתא לכללא הנ"ל, ודפח"ח.

אמנם לפי"ד הטור שהבאנו, ד' הגרעק"א צ"ב דהרי התם חזינן שאפי"ו על איסור שנתבטל ברוב וליכא שום איסור לאכלו, אעפ"כ תלה שהוא צדיק ובכהאי גוונא איכא כללא דאין הקב"ה מביא תקלה על ידם, א"כ קל וחומר בחצי שיעור איסור שיש עכ"פ איסור לאכלו, בוודאי שאין הקב"ה מביא תקלה וא"כ הדרא הקושיא לדוכתיה.

ועוד קשה דהרי הרמב"ם (בפ"א מחמץ ה"ז) יליף מפסוק מפורש שחצי שיעור חמץ אסור לאכול בפסח, וא"כ לא שייך ליישב תירוצו שבוודאי שהכלל שאין הקב"ה מביא תקלה על ידם מועיל גם על חצי שיעור, והתירוצים רבו.

אי רק הכניסו לפיו י"ל דבכהאי גוונא לא מוזיק לנפש, וא"כ גם לפי"ד ליכא בהאי הכלל דאין הקב"ה מביא תקלה על ידם.

ובס' הנ"ל מעיר על ב' הטעמים ממה דמפורש בגיטין (ס) דאין הקב"ה מביא תקלה לבהמתן של צדיקים, ולכאורה מה לי אם בהמתן של צדיקים מתהווה מחתיכה דאיסורא, כן הטעם השני שזה מטמם ומזיק לנפש גם קשה מאוד וכי מזה איכפת לן שבהמתו של הצדיק יתטמם, וצ"ע ג.

ד' התרומת הכרי דהוי כמו דבר שריחו נודף

ומיישבו דבתרומת הכרי בהקדמה (ט"ז) כתב דכשם שסם המות ריחו נודף ואינו ניאות לגוף האדם, כך הוא גם מאכלות אסורות שמדיפים ריח רע לנפש המשכלת, ואשריהם הצדיקים שנפשם מכיר בריח זה, ולפי"ז נמצא דמי שנתקדש בקדושה של מעלה גם בהמותיו מתעלים למדריגה שמרגישין בדבר איסור ריחו נודף וע"כ אין אוכלין ממנו.

ואם כנים הדברים מיושב ומבואר ד' התוס' שהכלל שאין הקב"ה מביא תקלה שייך רק בחפצא של איסור, אבל איסור התלוי בזמן דהיינו איסור גברא לא שייך לומר שריחו נודף, ע"כ לא נאמר כלל זו אלא במידי דאכילה. ובס' הנ"ל מיישב לפי"ז ד' המהרש"א הנפלאין (בחולין ס) על חמורו של רפב"י שלא רצתה לאכול טבל, והביא המהרש"א שם שיש מקשין למה החמור לא הפריש תרומות ומעשרות, דהרי אין דיבור בהפרשת תרומות, ולפי הנ"ל ניחא דבאמת אין בהמתן של צדיקין בקי בטיב הדינין אלא מחמת היות שמתגדלין בביתו של הצדיק אז מרגישין ריח רע נודף מהמאכל שמעכב מבעדם מלאכלו, אבל באמת אין יודעין מה שיש לתקן כדי שיהא ראוי לאכילה, דו"ק.

איסור שבטל ברוב לענין טמטום הלב

והנה בטור יו"ד (סי' ק"ט) כתב דאיסור שבטל ברוב מותר לאכלו, אכן הבית יוסף הביא מעשה באיסור שנפל ברוב היתר, והרים המהר"ם מתוך התערובת חתיכה כשיעור שהיה האיסור ונתנה לגוי, ותלה שזה החתיכה שהוציא היא היא אותה החתיכת איסור שנתערבה, שלפי שהיה ת"ח וצדיק היה גנאי שידמון

לעילוי נשמת הרח"ה ר' ישראל ב"ר יעקב ארי' הכהן ז"ל

טרעגער

זו"ו האה"ח מרת צירל צפורה ב"ר משה יודא ע"ה

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

ובכף צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלו
וחסידים ברעה יגילו

בקול גילת ורגן שמחים אנו להודיע בזה לציבור אג"ש יודים וחסידים שיחיו
בי בהיות ששמחת הנישואין בבית מודינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
תתקיים א"ה בארה"ב

תיערך בקול רינה והמון חוגג

סעודת מלוה מלכא ושמחת פארשפיל

במוצש"ק פרשת תולדות הבעל"ט

בשעה 9.00

בהיכל בית מדרשנו הגדול בשיכון

במסיבה נעלה ורוממה זו נתאסף ברננה כל קהלא קדישא אחים לדעה וקנים עם נערים
לשמוח ולעלוז בשמחת בית צדיקים רבותיה"ק עצי התמרים

ומשמחה זו יושפע לנו ולכל בית ישראל שפע קודש משמי מעל

קה-ה זכות אבות יגן עלינו להתברך בכל ברכאן לעליא ותתא

ובכל מילי דמייטב

שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישראל לב

בשמחה רבה

הנהלת הקהילה

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

פניני התורה

פנינים וחידושים בגמרא מס' יומא
הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

ג'נ"ב ע"י אחד המגי"ש

על מה שאין גזורים מלדבר שיחת חולין...

לכן כתב דשיחת חולין בכל מקום מתפרשת לפי הענין, דדברי הרמ"א ביו"ד הנ"ל קאי רק על קלות ראש וכדו וכנ"ל, ושאר דוכתי אין זה כך אלא רק שאינם ממש דברי תורה, אך לעולם אין זה בגדר ליצנות ע"ש שהאר"ך בזה.

ג. שנעשה כהיתר

וראיתי לתרץ באופן אחר ע"פ מה שכתב בשו"ת רע"א (סימן צ"ז), וכן בשו"ת טוב טעם ודעת (סימן רמ"ב) דאין לפסול לעדות אותם אנשים שמגליחים זקנם בתער משום דנעשה כהיתר ואנשים לא יודעים האיסור לכך אין לפסול, א"כ ה"ה הזא שאנשים אין יודעים את חומר האיסור מלדבר דברים בטלים, ולכן אין לפסול לעדות משום כך. (טעמי אשר פרשת שופטים שכתב ליישב אך מקבלים עדות משום אדם הזא השח שיחת חולין עובר בלאו).

בגמרא (יומא י"ט) "תנו רבנן... ודברת בם, כם יש לך רשות לדבר ולא בדברים אחרים... אמר רבא השה שיחת חולין עובר בעשה שנאמר ודברת בם, כם ולא בדברים אחרים, רב אחא בר יעקב אמר עובר בלאו שנאמר כל הדברים יגיעים לא יוכל איש לדבר". וכן נפסק להלכה ברמ"א (יו"ד סימן רמ"ז סכ"ה).

ולכאורה יש לעיין הרי הויגן אפילו תלמידי חכמים מדברים מילי דעלמא, ולא חוששים לדברי הגמרא דהשה שיחת חולין עובר בעשה ובלאו, וכן צ"ע איך מקבלים עדות משום אדם, הרי השח דברים בטלים עובר בלאו.

א. האיסור רק בליצנות וקלות ראש.

בשו"ת להורות נתן (חלק י' סי' י"ז) נשאל בזה, וכתב ליישב דכל האיסור הינו רק בשיחת הילדים וקלות ראש, כמבואר ברש"י בסוגיין (ד"ה הזא דברים אחרים), וברש"י אבות (פ"ג מ"א), ולכן פשוט שמה שכתב הרמ"א שאסור לדבר שיחת חולין, היינו דווקא שיחת הילדים וקלות ראש.

ב. האיסור רק כשמפסיק מלימודו

בפירוש רבינו חננאל (יומא י"ט) כתב "אמר רב המפסיק בעת שקורא בתלמוד ושה שיחת חולין עבר בעשה שנאמר ודברת בם, כם יש לך להפסיק ולקרות קריאת שמע ולא בדברים אחרים". ומשמע דעיקר העשה הוא רק כשמפסיק מלימודו ושה שיחת חולין.

ועיי"ש שדוסיף להקשות על מה שכתב הרמ"א (א"ח סי' קכ"ד סי"ג) "לא ישיח שיחת חולין בשעה שהש"ץ חוזר התפילה", דמשמע דשלא בשעת חזרה הש"ץ שרי, והרי אסור לדבר כל היום שיחת חולין, ועיי"ש עוד שהאר"ך להקשות מכמה מקומות

בצירוף בראשי"ת מרומזו איסור דיבור דברים בטלים

כתב באגרא דכלה (צירופי בראשית אות פ"ו) בראשית, יצורף שב"א רת". אמרו רז"ל השה שיחה בטילה עובר באשה שנאמר ודברת בם ולא בדברים בטלים, נרמזו בר"ת שיחה ב"טילה איסור רק תורה ידבר.

ודברת ב"ם

כתב בספר מגיד תעלומה (ריש פרומת, להרה"ק הבני יששכר) "ושמעתי מפי דורשי רשומות שהתחלת התורה שבע"פ באות מ' פתוחה, וסיומה באות מ' סתומה, כי הנה אות המ"ם בהברת"ה בפה מלא מ"מ הנה פותח האדם הפה והשפתים באמירת המ"מ, פתוחה וסוגר הפה במים סתומה, והיא לרמז ודברת בם ולא בדברים בטלים, שלא יפתח האדם את פיו רק באמירת ד"ת, וסוגר הפה בסיימו לימודי התורה.

ואני אמרתי ברמזו המאמר ודברת בם ולא בדברים בטלים, כם היינו הב' התחלת תורה שבכתב, ואות מ' סתומה הוא סיום התורה שע"פ, לרמזו שלא ידבר האדם דבריו רק מהתחלת תורה שבכתב עד סיום תורה שבע"פ, ולא בדברים בטלים שאינם נוגעים לשתי תורות הללו.

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם חוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

**פתיחת דלת הפריז'ידער בשבת כשמונחים עליו דברים מוקצים /
פריז'ידער קמץ / דלת ארון שתלוי עליו פח אשפה / ארון רפואות**

מכתב למערכת

ג. ולעיקר הנידון ראיתי בספר שולחן שלמה סימן שח הערה י"ג שכתב בשם הגרשו"א להתיר בזה, דדמי לדלת הבית, וכ"ה בשש"כ ב, עד, ועיין באורחות שבת פ"ט אות רצו שנסתפק בזה ועיין בהערה שם.

ולא באתי בכל זה רק להעיר להעיר כדרכה של תורה החותם בכל חומתי ברכות ידידועזו מנחם מאנים פריינד ירושלים

אגב, מש"כ באות ובהערה ג, שלא מצאנו שצריך ליטול מוקצה מע"ש כדי שלא לטלטלו בשבת בטלטול מן הצד, עיין בתוס' שבת קכג. ד"ה האי פוגלא שכתבו וז"ל: מ"מ לא היה לו להניח באתו ענין שיצטרך לטלטל מן הצד, עכ"ל, והנה אף שהתוס' כתבו כן רק לבאר שם דעת הסבורא דפוגלא מלמטה למעלה אסור, ולהלכה דלא קיי"ל כן כמובאר בגמרא שם אולי ל"ש סברא זו, אמנם הגרעק"א בסיומן ש"ט בד"ה מותר להטות ולנער הביא סברא זו להלכה, ובספר שבות יצחק בדיני מוקצה פרק י"ב אות ב' ביאר בזה, דאולי רק בפוגלא שאינו מוגבה לגמרי רק קצת כדי לנער העפר ממנו לא קיי"ל כן להלכה, אבל באופן שצריך להגביה ולטלטל למקום אחר כדי לנערו, כעין הציור שמואר שם בסיומן ש"ט לגבי אבן שעל החבית, או אסור באופן זה, אך עיי"ש בהמשך דבריו שדן בזה מדברי הגרעק"א על המשניות בסו"ט נוטל, שאולי זהו רק חומרא לגבי גדר בסים, ולא לגבי טלטול מן הצד, אמנם בתחילת הפרק שם באות א' כתב להחמיר בזה מדברי השו"ע בסיומן ש"ט, ג, בכלכלה מליאה בפירות והאבן בתוכה, שצריך לעשות ניעור לכתחילה אם שייך, וכתב ע"ז במשנ"ב שם סק"י שכיון שיוכל לתקן באיזה עצה שלא יטלטל האבן, לא הקילו בזה גם באופן שהוא בסים לאיסור ולהיתר, ולכן באופן שידוע מע"ש שיצטרך לטלטלו, ויכול להסירו משם, לכאורה יש להסירו, ועיי"ש בפרק טז אות ז מש"כ עוד בזה.

ב. אמנם לכאורה היה מקום לחלק בין דברי הגרעק"א בשם התוס' והדין דסימן שט, ד, לבין נידון דידן לגבי פריז'ידער וכדומה, דלגבי פוגלא כשרוצה ליטול בשבת כוונתו להוריד העפר ממנו כדי שיוכל לאוכלו, וכן מה שדימה רעק"א לנידון זה באבן שע"פ החבית שם כוונתו לנער האבן כדי שיוכל ליטול מהיין שבחבית, וכן בכלכלה שהאבן בתוכה הרי רוצה לנער האבן כדי שיוכל לקחת הפירות או להשתמש בכלכלה, ולכן באופנים אלו אולי יש מקום לאסור כשיכול לעשות מע"ש באופן שלא יצטרך לטלטל, דהרי בשבת סוכ"ס יתכין "לטלטל המוקצה" אף שזה יהיה באופן המותר, משא"כ בנידון דידן וכדומה, הרי מי שרוצה לפתוח הדלת של הפריז'ידער אין כוונתו כלל לטלטל המוקצה שמונח שם, דהרי עיקר כוונתו הוא להגיע לדברי ההיתר שבתוכו, ולכן יש לדון דאין מקום לאסור בזה.

לכבוד ידי"נ מורה ודאין בקהילתנו הקדושה בני ברק הרה"ג ר' יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א הנני בזה להעיר במש"כ בגליון הנפלא קול התאחדותנו, בענין פתיחת דלת הפריז'ידער כשמונח עליו דברי מוקצה, באופן שאינה בסים לאיסור וגם להיתר.

א. מש"כ בהערה ב' להתיר משום סברת התוס' (שבת קכ: סו"ה פותח) לגבי נר שאחורי הדלת, הדלת לא נעשית בסים, משום שהיא חשובה שהיא משמשת את הבית, הנה לשון התוס' שם הוא: דבית חשוב הוא, ובטל אגב בית, עכ"ל, אולי היה מקום לחלק ולומר שרק בית יש בו חשיבות לגבי זה, אבל פריז'ידער שהוא רק כלי, אין בו חשיבות כל כך שלא יהיה בטל לגבי המוקצה. [אמנם במדריכי שציינתם שם הלשון הוא: וגם לא נעשה בסים לנר החשוב ובטל לגבי הבית ולא לגבי הנר עכ"ל, ומשמע דאתנין עלה מצד חשיבות הדלת עצמה ולא מצד חשיבות הבית בדווקא, וכן בשו"ע ר"ע, ג, כתב לשון זה: לפי שהדלת לא נעשית בסים לנר, שהיא חשובה שמשמשת לבית ובטלה אצלו ולא להנר, עכ"ל, וכן במשנ"ב ר"ע, ז העתיק לשון זה, שו"ר שבמלבושי יו"ט ביאר כעין זה בדברי התוס' ג"כ עיי"ש].

ב. מש"כ עוד שם בשם הלבוש דפתיחת הדלת לא חשיבא לטלטול כיון שהיא מחוברת, ומשמע לפי דבריכם שההבנה בדברי הלבוש הוא, שכיון שהדלת אינו דבר בפ"ע רק הוא מחובר לדבר אחר, כל עוד שאינו מטלטל את "כל" הדבר שהוא מחובר לו אי"ו נחשב לטלטול, ולכן גם בפריז'ידער שייך היתר זה, אולם יש לעיין בזה דבשועה"ר שציינתם (בכו"א בע"ז ג' שהביא המקור לזה מדברי ההגמ"י והטור) כתב בפירוש שטעם ההיתר הוא משום שהדלת בטילה לגבי הבית וחשיבא "כמחובר לקרקע", ומשמע מזה שעיקר הסברא הוא משום שגם הדלת נחשבת מחוברת לקרקע, ואולי הסברא בזה הוא, שדבר שהוא מחובר לקרקע כל זמן שאינו מוגביהו ועוקרו מן הקרקע אי"ו נחשב לטלטול, כיון שגם בשעת הטלטול הוא נחשב עדיין מחובר לקרקע, והו' כעין גדר של נענוע דבר מוקצה שנשא מונח במקומו, ועכ"פ לגבי פריז'ידער שהוא כולו כלי תלוש מן הקרקע לכאורה לא שייך כלל סברא זו. [ועיין בספר שבות יצחק בדיני מוקצה פרק י' אות ז' מש"כ לבאר בזה, ועיי' עוד שם בפרק יב אות א' בסופו, שדן דאולי פריז'ידער שמוחזק מ' סאה נחשב כמחובר לגבי זה, וכעין מש"כ הרמ"א בסיומן ש"ד, א, לגבי בנין וסתיירה בכלים].

תשובת הרה"ג ר' יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

האשפה נמצא דבפתיחת הדלת הרי הוא מטלטל מוקצה, ואף אי נאמר שהדלת לא נעשית בסיס למוקצה, כיון שהדלת מחובר לארון שהוא חלק מהבנין (וכמו נר של הדלת) מכל מקום בפתיחת הדלת הרי הוא מטלטל את המוקצה בטלטול מן הצד, והדין הוא דטלטול מן הצד אינו מותר רק כשטלטלו לצורך דבר המותר, אבל אסור לטלטלו לצורך דבר האסור.

ובכן פתיחת דלת האשפה בדרך כלל הוא לצורך דבר האסור, כיון שהוא פותחו בכדי להשליך שם אשפה שהוא מוקצה, וממילא זה נחשב לטלטול מן הצד לצורך דבר האסור והוא אסור.

ועל כרחק צריך לומר דמה שהעולם מקילים לפתוח הדלת בכדי לזרוק אשפה הוא משום ההיתר של טלטול גרף של רעי, שהאשפה מאוס עליו וברצונו לזרוקו וכמו מותר לסגרו לאחר השימוש משום גרף של רעי שמאוס הדלת כשהדלת פתוחה, ולפי זה יהא מותר לפתחו רק כשברצונו לזרוק לתוכו דוקא דבר המאוס עליו שעליה נאמר ההיתר של גרף של רעי, או כשברצונו להשליך חפצים שאינם מוקצים, דאז הטלטול הוא לצורך דבר המותר, משא"כ כשרוצה לזרוק חפצים מוקצים שאינם מאוסים אזי יהא אסור דלא שייך היתר בהו גרף של רעי.

פריז'דער המוצי' בבתים הם כלים גדולים המוזיקים יותר מארבעים סאה ודינם כבנין (כמו שציינתם במוסגר) וממילא שייך בהם הטעמים שכתבנו כמו בנר המונח על הדלת. וכן שמעתי מהרה"ק ר' שלמה זלמן אולמן שליט"א ראה"כ.

פריז'דער קטן - ובאמת בפריז'דער קטן (המצויים במשרדים אפי' וכדו') שאינם מוזיקים מי סאה ולכן אינם נחשבים כבנין, לא שייך בהו טעמי ההיתר כמו בנר על הדלת, ולכן כשמונח על הדלת חפצי מוקצה לחוד או אם חפצי המוקצה חשובים יותר מההיתר, אזי נעשית דלת הפריז'דער בסיס למוקצה ואין לפותחם בשבת, ולכן הרוצה לפותחם בשבת יקפיד שיהא מונח על הדלת רק חפצי היתר או שההיתר יהא חשוב מהאסור.

ארון תרופות (רפואות) וכדו' - ארון קטן שמונח בתוכו דברים מוקצים, אם הארון מחובר לבנין כמו שמצוי בארון המיוחד לתרופות וכדו' (המצוי בכאדע ציימער) אז מותר לפתחו בכל ענין לצורך היתר (כמו נר שעל הדלת), ואם אינו מחובר לבנין דינו כמו שכתבנו בפריז'דער קטן.

פח אשפה [מיסט-קאסטן] שתלוי על הדלת או המונח במגירה [לעדל] - דלת של ארון שתלוי בה פח אשפה ובתוכה אשפה שהוא מוקצה, וכשפותח את הדלת הרי הוא מטלטל את

- א. דכן כלי המחובר לבנין דינו כבנין הן לענין בנין וסתירה לענין טומאה וטהרה ועוד, ראה"כ שליט"א.
- ב. כמו נר שעל הדלת שהוא פותח את הדלת בכדי להיכנס לחדר, וכן בדלת שבפריז'דער שהוא פותח הדלת לצורך תשמיש היתר.
- ג. ורק טעם הלבוש דפתיחת דלת לא נחשב לטלטול כלל, יהא מותר לטלטל בכל ענין, אולם לפי המבואר בשוועה"ד ובמשני"ב סי' רע"ז דלא נקטי כטעם זה אלא כסברת המרדכי דהוי טלטול מן הצד, וכאן לא שייך טעם זה, מכיון דהוי כטלטול מן הצד לצורך דבר האסור.
- ד. ובאמת היתר הטלטול משום גרף של רעי שכתבנו אינו ברור כ"כ, דבשו"ע (סי' ש"ח סעי' ל"ד) מבואר דחכמים התירו לטלטל דברים המאוסים להוציאם מרהיבית אף שהם מוקצים, וא"כ רבא יהא מותר לטלטל האשפה בכדי להשליך לתוכה אשפה, אולם האחרונים דנו האם היתר גרף של רעי נאמר רק על טלטול דבר המאוס עצמו דשרי לטלטלו אף שהוא מוקצה או שהתירו גם לטלטל דבר מוקצה בכדי שלא יהא בבית גרף של רעי. וראיתי להביא ראיה לאיסור משו"ע הל' יו"ט סי' תצ"ח סעי' י"ז - י"ח דמבואר שם דצואה או לכלוך המונח בבית אין לכסותו אלא בעפר מוכן, ולכאורה הרי יכול לכסותו אף באינו מוכן משום גרף של רעי, וע"כ דלא הותר אלא טלטול הגרף בעצמו, אולם יש לדחות זה דאפשר דהתם איירי שאינו מאוס כ"כ בכדי שיהא גרף, או דהתם בא לפרט אופן דמותר אפי' כשיש לו דרך אחרת שלא ימאס עליו דאז ליכא היתר גרף של רעי. ובשש"כ פכ"ב הביא ראיה משו"ת שבות יעקב (ח"ב סי' מ"ה) להיתר דן שם לגבי נתינת סם המות לזבובים בשבת בכדי שימותו, ובין הדברים צידד להתיר אף שהסם מוקצה מ"מ מותר מדין גרף של רעי דהזבובים הם רעי, ומבואר מדבריו דמותר לטלטל הסם שהוא מוקצה לצורך סילוק הזבובים שרם רעי. ולמעשה אמר לי הרה"כ שליט"א דיש מקום להיתר העולם שמקילים בזה, ועדיין יש מקום להחמיר ולהשליך האשפה בלא טלטול מוקצה.

התודה והברכה לידידינו האברך היקר והנצל

מוה"ר חנני' יו"ט ליפא קיש הי"ד

אשר השתתף בסכום נכבד להוצאת גליונינו

לעילוי נשמת זקנו הרה"ח ר' אברהם יעקב ב"ר שימאל שמעלקא ז"ל

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי צבי הירש בן רבי יהודה לייב הכהן זי"ע מרימינוב יומא דהילולא ל' חשוון (תר"ז)

הגה"ק הרבי ר' צבי הירש הכהן מרימינוב זי"ע נולד בשנת תקל"ה לאביו ר' יהודה לייב בעיר דאמבראווא, בעודו ילד קטן והוא בן עשר שנה נשאר יתום מאב ואם ודורו הכניסו לביתו ונתנו לחייט אחד שילמדו אומנות זו, ואף בעת שהי' אצל החייט יראת ה' חפף עליו כל היום, והתפלל בכונה עצומה והנהיג עצמו בקדושה ובטהרה ובלילה קם בהסתר והעריך תיקון חצות בבכי ובדמעות.

כשהגיע לשנתו הטי"ז, גמר בדעתו שלא יבלה זמנו לריק רק לעבודת ה', והשליך מלאכתו, פע"א הי' בביהמ"ד ושמע שהחסידים נוסעים לרבם לפריסטיק מקום משכנו של הרבי ר' מענדל'ע מרימינוב זי"ע, נכנס בלבו תשוקה גדולה גם כן לנסוע, וביקש מאתם שיקחו אותו אתם, ואז התקרב ביותר לרבו הרבי ר' מענדל'ע ונעשו משרתו ותלמידו המובהק, ועלה בדרגות עילאיות בעבודת השם, אבל הכל הי' בהסתר לכת מאד, ולא ידע איש את רוב גדלו, רק רבו הי' יודע ומכירו, כי אין קדוש כמותו, החוזה מלובלין זי"ע הדוע פ"א להר"מ כי הוא משתמש בקודש, והשיבו, התפללתי להשיית, "הולך בדרך תמים הוא ישרתנו", ונושעתי עמו, אבל לא גילהו, כי עוד לא הגיע הזמן, והרה"ק ר"מ חיבבו מאד עד שהרה"ק אמר פ"א כשם שהאר"י הק' בא לעוה"ז בשביל רבי חיים וויטאל זי"ע, כן אני באתי בשביל הרבי ר' הערש. כאשר עבר ר"מ לרימינוב לקחו עמו, ושם דאג עבורו זיווג הנון.

בשנת הסתלקותו של רבו הרה"ק רבי ר' מענדל'ע חלם הרה"ק ר"מ חלום שהמלאך מט"ט הושיב את הרה"ק הרבי ר' הערש על כסא, והחלום הי' קשה בעיניו ושלח אחרי הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע לעשות לו הטבת חלום, ואירע עוד אחר זה כי פ"א אחר התפילה כאשר הלך הרה"ק ר"מ לחדרו לפני הנחת תפילין ר"ת ודרכו הי' שחלף כל מלבושיו מחמת זיעה שכיסה אותו מהעבודה החזקה בעת תפלתו, והרבי ר' הערש עזר לו בלבישת הבגדים ואז בעת עסקם בזה סיפר הרבי ר' הערש לר"מ שראה בעת התפילה אחד מחסידיו של ר"מ שהלך כבר לעולמו, ושאל אותו ר"מ אם ראהו על פניו, ענה הרבי ר' הערש שראה אותו אל פניו וזה תוארו, אז נשתנה פניו של ר"מ ושלח אחרי ר"ג מראפשיץ להתיעץ עמו, ויעץ ר"ג שישלחו את הרבי ר' הערש מפניו ולא ישרתהו עוד, וכן הי' ונגרש מבית ר"מ רק זאת ביקש שירשהו לפחות לשמשו בזה לכרוך אחר התפילה את התפילין של ר"ת ולהניחם בהתיקן שלו.

ואכן לא כלתה השנה והרה"ק ר"מ נסתלק ביום ל"ג בעומר שנת תקע"ה, ואיזה רגעים לפני הסתלקותו דיבר הר"מ על גלגולי נשמתו ואמר שהוא זוכר שבגלגול קודם כתב את "שאלות דרב אחאי", חסידים בעל מח שעמדו שם פירשו דבריו הסתומים שברצונו לרמוז שהר"ה ימלא את מקומו, כי באגרת רב שרירא גאון איתא: שרבי אחאי בעל השאלות עלה לארץ ישראל, ורבי נטרנאי "שמעיה" ישב על כסאו, הרה"ק מראפשיץ לא הי' ברמינוב בשעת הפטירה אבל על שבועות בא לרימינוב וביקש מבנו של ר"מ ר' נתן לייב שימלא מקומו של אביו, אבל הוא לא רצה בשום אופן באמרו כי אין הגדולה לו רק של הרבי ר' הערש כי אביו אמר עליו הולך בדרך תמים הוא ישרתני, ובעצמו שמע שאביו אמר "שכשם שהאר"י הק' בא לעוה"ז בשביל רבי חיים וויטאל זי"ע, כן אני באתי בשביל משמשי הרבי ר' הערש", ועזב את רימינוב כדי שלא יפתהו למלאות מקום אביו, והרה"ק מראפשיץ עשה או הספד תמורדים על הרה"ק ר"מ ובתוך ההספד אמר כי יען כי הכיר בהרה"ק הרבי ר' הערש אשר יבוא לקחת המדרגות של רבו דין גרמא אשר שלחוהו מביתו והחזיק זאת לסגולה כי יאריך ר"מ ימים על ממלאכתו, כאשר שמע הרבי ר' הערש את דבריו אמר שהצדיק ראה ולא ראה, כי לו לא הי' נגרש מביתו לא הי' מניחו להיות נפטר לבית עולמו כל כך מהר, אבל מעשה שטן הצליח, כי ר"מ ביקש ממנו שיתפלל עבורו שיחי' עד אחר שנת תקע"ה ואם יעבור השנה אז נזכה לשמוע שופר של משיח, אבל בעוה"ר לא זכינו.

אבל הרבי ר' הערש לא רצה עוד לנהוג בנשיאות ונסע אל הרה"ק מראפשיץ זי"ע להסתופף בצלו, שם ישב י"ב שנים עד לאחר הסתלקותו ביום י"א אייר תקפ"ז ואז החל להנהיג נשיאות ברמה ורבים מגדולי וצדיקי הדור נסעו להסתופף בצל קדשו.

עם רבותינו הק' עצי התמרים זי"ע

ידוע הסיפור אשר בעת חתונת הייט"ל בלילה שלפני הנשואין עשו סעודה גדולה לעניים כנהוג מאז, מרן הסבא קדישא בעל ישמח משה זי"ע נתן סכום מעות לבנו מרן הגה"ק רבי אלעזר ניסן זי"ע ליתן צדקה לעניים, ופיזר נתן לאביונים לכל אחד ואחד סכום קצוב כפי אשר נתן אביו הק', והיה שם עני אחד שלא הי' שבע רצון ממה שנתנו לו ודרש שיוסיפו לו על הסכום, ואמר לו הגה"ק הרא"י כי אין הכסף שלו ורק שליחותי דמר אביו קא עבד בזה, והלך לשאול את אביו כדת מה לעשות בעני אחד אשר אינו מסתפק כמה שנותנים לו, ויצא מרן הישמח משה מחדרו לראות מי הוא זה אותו עני דורש דמים הרבה, ותיכף כאשר ראהו מרן הישמח משה אמר לבנו הגה"ק ר' אלעזר ניסן ז"ל שיתן לאותו עני את כל אשר יבקש בין מעט ובין רב, וכן עשה כאשר צוה עליו אביו הישמח משה ונתן לעני את הסכום אשר דרש, ויברך אותו עני את הזיווג בלשון קדשו: "שמזיווג זה יצאו דרות שיאירו את העולם עד ביאת המשיח", והלך לו העני,

וברבות השנים כאשר נסע הגה"ק רבי משה דוד אשכנזי זצ"ל חותן מרן הייטב לב זי"ע להשתקע בעיה"ק צפת הלך לקבל ברכת פרידה משלושה צדיקי הדור הגה"ק מרוזין זי"ע, והגה"ק מפרעמישלאן זי"ע, והגה"ק הרבי ר' הערש מרימינוב זי"ע, וכשנכנס להגה"ק מרימינוב מיד הכיר כי אותו עני אשר הי' אצל שמחת החתונה הוא לא אחד מהרבי ר' הערש, אשר בירך את חתנו ואת בתו שמחליצהם יצאו מאורות בישראל, ואכן ברכת הצדיק עשתה רושם כידוע.

מסופר שפע"א היה הייט"ל ברימינוב ביומא דהילולא רבא של הרה"ק הרמ"מ מרימינוב זי"ע, והיו שם הרבה צדיקים והתפללו ביחד בביהמ"ד שם, ואחרי תפילת מנחה יצא הייט"ל לחצר לשוח עם מחותנו הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע, ובאמצע הליכתם שמעו מרחוק את קולו של הרה"ק מהרצ"ה כשהוא סופר ספירת העומר בקול חוצב להבות אש, ונתחוררו פני הייטב לב מרוב התפעלות מקדושת עבודתו, ובראות הרה"ק מדזיקוב את התפעלות, אמר לו: "מחותן, למה אתם מתפעלים כל כך מזה, הלא תדעו שהרה"ק הרצ"ה נתנסה בעשר נסיונות כאברהם אבינו בשעתו ועמד בכולם".

ופע"א כאשר נסע הייט"ל לרימינוב היה לו כמה עיכובים על אם הדרך, ובקושי רב הגיע לרימינוב, וכשסיפר הדבר להרה"ק מהרצ"ה ענה ואמר: "כן הוא אמת הדבר שקשה מאוד להגיע לצדיק אמת".

יסופר שפע"א איקלע הרה"ק הרבי ר' הערש זי"ע לישוב לאדאני יצ"ו ונכנס לבית הרה"ח ר' זאב וואלף גראס ז"ל שהיה חסיד מפורסם ועתיד נכסין מחשובי העיר, והרה"ק הרבי ר' הערש ביקש ממנו סכום גדול ולא גילה לו שהוא הרה"ק מרימינוב, על כן לא ידע הרה"ח הנ"ל מי הוא האורח המבקש ממנו כ"כ הרבה כסף, שהרגיש עליו שאינו אורח פשוט, על כן התיישב שישאל את מרן הייטב לב זי"ע שהי' ג"כ בישוב הנ"ל

בעת ההוא, והשיבו הייט"ל ז"ל שרוצה לראות כמו עיניו את האורח, והלך עמו אל ביתו, והיה כאשר הלך אתו אל ביתו ופתח את הדלת וראה את צורתו הק' של הרבי ר' הערש זי"ע מיד נרתע לאחוריו וצעק: "א אש להבה דער הייליגער רבי ר' הערש" ואמר להרה"ח שיתן לו את כל אשר יבקש, וכן עשה ובגלל זה נתברך הרה"ח הנ"ל בכל טוב.

הסתלקותו לחיי העוה"ב

בחג הסיכות האחרון לחייו בשנת תר"ו, רמו כמה פעמים ששעתו קרבה, אמנם למרות חולשתו יצא מיד למסע בקרב החסידים, בכדי שיוכל לפרוע את חובותיו שהיה חייב כתוצאה מצדקת פזרונו שהיה מכלכל עניים רבים, בשב"ק פ' חיי שרה נחלה, ולא היה יכול לערוך את שולחנו הטהור מפני חליו.

בליל יום ד' ל' מרחשון א' דראש חודש כסלו שנת תר"ז התפלל מעריב בהתלהבות עצומה בשארית כוחותיו, כשלפני כן קרא לחדרו את הרבנית ושני ילדיה הצעירים הבת (אשת הרה"ק ר' שלמה בן הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא) והבן היחיד הפעוט שהיה עדיין תינוק כבן שלש (לימים מילא את מקומו ברימינוב הרה"ק ר' יוסף זי"ע) ונפרד מהם, הרבנית הדימה את קולה בכבי: "על מי הנך עוזב אותי ואת ילדי הפעוטים", ענה לה הרה"ק: על ריבון העולמים.

בשעת חצות קרא קריאת שמע שעל המיטה, וסיים בברכת "שהכל נהי' בדברו" שעל ברכה זו אמר הרה"ק מרוזין זי"ע שברכה זו הי' על המיתה, והחליק על זקנו ופיאותיו כשידו הימנית אחוזה בדזיקא קדישא וכך עלתה נשמתו הטהורה למרום בפרוס שנת השבעים לחייו.

יסופר, כי באותו לילה הפסיקו כל המורה שעות של העיר את מהלכם בעת יציאת נשמתו הטהורה, וראו על ביתו עמודא דנורא שהאיר למרחוק, והעידו תושבי הכפרים הסמוכים לרימינוב שהיה נדמה לכולם שהעיר רימינוב עולה בלהבות, וכך ניצב עמוד האש עד לאחר שהוטמן ליד רבו הק' ברימינוב, ויבכו אותו כל בית ישראל, מדברי תורתו נדפס ספר "בארות המים".

לוח ההילולא

כ"ז מרחשון

❖ רבי יעקב לייזער, ב"ר דוד יצחק מפשעוואסק - תשנ"ט

ל' מרחשון

❖ רבי צבי הירש ב"ר יהודה לייב מרימינוב - תר"ז

א' כסלו

❖ רבי שלום שכנא ב"ר יוסף אב"ד לובלין - שי"ט

❖ רבי יוסף שמואל ב"ר חיים ישעיה (מסורת השי"ס) - תכ"ד

ב' כסלו

❖ רבי משולם פייוויש ב"ר אהרן משה (יושר דברי אמת) - תקנ"ד

דרב"י מסאטמאר

בני ברק

מוסדות יטב לב

ירושלים

בשטאות ב"מ מן רביע הת"מ שליט"א

ב"ה

נפתל"י שבוע רצון ומלא ברכ"ת ה'

מיר האבן דעם כבוד צו מעלדן, אז מטעם הנהלת מוסדותינו הק' איז
העסקן הנמרץ, ותיק ועושה חסד, בנש"ק

מרו"ה יואל נפתלי ווייס הי"ו

אויפגענומען געווארן אלס

**מנכ"ל האפיס
של מוסדותינו יטב לב בארה"ק
אין מאנסי**

מען קען זיך כסדר ווענדן צו אים
איבער אלע אנגעלעגנהייטן פון אונזערע מוסדות, ווי:

איינצוקויפן זכות "החזקת מלמד"

**איבערגעבן התחייבות פאר "החזקת מלמד" אדער אנדערע נדבות
אריינצוגעבן בקשות אויף וואס די תלמידי מוסדותינו זאלן מתפלל זיין
אויסצוליידיגן אונזערע "רבי מאיר בעל הנס פושקעס"**

א. ד. ג.

מיר האפן אז דער ציבור וועט אים אויפנעמען בסבר פנים יפות, און זיך איינקויפן ביי
אים די "ברכת ה'" וואס ווערט נשפע דורכן שטיצן אונזערע מוסדות בארה"ק.

• א ל ק א • ד מ א י ר • ע נ נ ו •

הנהלת המוסדות

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

חודש כסלו - לילות החורף - הכנה לחנוכה

אמר הרה"ק רבי הירש מזידיטשוב בעל ה"עטרת צבי" זי"ע, שלילות החורף יש להם קדושת חול המועד, וכאשר האדם עוסק בתורה בלילות החורף הארוכים זוכה להרגיש בהם קדושת חול המועד. (הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

במדרש על הפסוק הנותן בים דרך אלו ימים מאלול עד תנוכה, וכן הוא בירושלמי שבת פ"ב ה"ו. וכמו שסיפרו חסידי מרן הקדוש מצאנו זי"ע וכן סיפר פעם נכדו הרב הקדוש מציעשנוב זצ"ל בעשרת ימי תשובה בסעודת מצוה, שבאחד השנים עוד באמצע ימי חודש אלול נענה ואמר הגאון הקדוש מצאנו זי"ע בלשון קדשו: "הבה נמהר לנרות תנוכה". (דברי צדיקים)

חז"ל אומרים במשנה מחג ועד חנוכה מביא ואינו קורא, (ביכורים א ו) ולא אמרו עד כ"ה בכסלו, כדי לרמוז בזה ששמחת החג מאירה עד לחנוכה. (חידושי הרי"ם)

בפסוק קל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים וכו', הנה שם קל הוא חסד, כמ"ש חסד קל כל היום, וכששם הוי"ה מתמלא בחסדים או ויאר לנו בא אור, וז"ש אל ה' כשמיוחד קל עם הוי"ה ומתמלא חסדים או ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח פי' כי מצינו בספרים שהכתיבה בר"ה והחתימה ביוהכ"פ וגמר הדין בהור"ר, עכ"ז אף שיוצאין הפתקין הנגזרים אין להם כח להתקיים עד חנוכה אולי יתקן האדם מה שעיוות נמצא שקדושת החג נמשך עד חנוכה שאז רשות לקיים הפתקין לכך יש לו לאדם להמשיך ע"ע ולקשר קדושת החג סוכות עד חנוכה, וז"ש אסרו חג פי' קשרו חג בעבותים היינו חג הסוכות שלוקחין בו ענף עץ עברית וקושרים הד' מינים בעבותים ולכן נקרא חג הסוכות חג בעבותים, תקשרו הקדושה מהחג הזה עד קרנות המזבח הוא חנוכה שאז היה חנוכה המזבח. (זרע קודש)

אמר הגה"ק מהר"ש מקאמינקא זי"ע: לאחר סוכות בבוא החורף הגדול, כשנזכרים ומתבוננים שעתה הולך ומתקרב חורף ארוך כזה, ואנו נמצאים בתוקף חשכת הגלות, ואין לנו ימים קדושים ונעלים שנוכל להתחזק בהם ולהתחמם לאורם עד ימי הפסח, אזי רעדה תאחזנו שלא נפול חלילה ברשת העצבות ומכמורת היאוש רח"ל, וצריך רחמים מרובים לעבור ימים אלו בשלום, לכן ריחם עלינו בעל הרחמים והדליק לנו באמצע החורף נר קטן (הכוונה על נרות חנוכה) המזהיר לכאן ולכאן, ומאיר לנו את הדרך בימים הקודמים לו ובחצי החורף אשר לאחרינו, ונותן לנו כח ותעצומות להחזיק מעמד עד ימי החג. (אוהב שלום)

בהג"ה אשר ברש"י שבתנ"ך הישנים הנדפסים בשנת ת"ס המכונים על שם רש"י ישן על הפסוק אשר בירמיה (לו ו) "ביום צום" ושם (טו) "בחודש התשיעי קראו צום לפני ה'", וביום צום זה ראש חודש כסלו והוא ירח תשיעי לירחים, וכל החטאים שאדם עובר מראש חודש ניסן עד חודש תשרי מוחלים לו ביום כיפורים כשעושה תשובה וכשלא עושה תשובה ממתנינים לו (מיום כיפורים) [מהושענא רבא] עד ראש חודש כסלו שהוא ארבעים יום, נגד ארבעים יום של קבלת הלוחות והיא תשעה חדשים, ועל זה נאמר "הרה עמל". (סוד מישרים מובא בליקוטי צבי)

צדיקים אמרו על חודש כסלו - "כס לב", שהלב מכסס [ס' שאקלט יזך נאך מיט בענקעניש] אחרי הימים הנוראים כשנזכרים מהעבודה של חודש תשרי ומכל המצוות, מרחשון הוא רק רחושי מרחשין שפתייהו, וכסלו הוא שהלב מכסס, ולכן מתחיל עכשיו הלב לכסס בהשתוקקות להיו"ט של חודש כסלו "דער לעכטיגער יום טוב פון חנוכה", ובדרך משל לאדם המהלך בדרך בחושך ורואה אור למרחוק נעשה שמחה בלב, כן הוא כשמגיע חודש כסלו רואים כבר האור של נרות חנוכה ונעשה שמחה בלב.

במזל תשרי מאזנים ושוקלים עונותיו לגיהנום, ומזל כסלו קשת שזורקין אותנו מן הגיהנום. (ילקוט ראובני)

פעם בראש חודש כסלו כשהקיץ הרה"ק המגיד מטשערנאביל זצוק"ל, אמר שהיה בעולם העליון וראה שם רעש גדול, ושאל מה היום מיומים, אמר לו שהיום ראש חודש כסלו הוא בחינת יוהכ"פ, והוא יום מחילה סליחה וכפרה לישראל, יען שחנוכה הוא הגמר, מתחילה ההארה כבר מתחילת החודש. (גניזי ישראל)

החדשים של ימי החורף מאירים יותר בצירופם בשמי מעלה, והוא עי"ז שבלילות הארוכות שבהן, ישראל עוסקין בתורה בלילה ובאשמורת הבוקר. (הרה"ק מרימינוב זי"ע)

הגה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימינוב זי"ע היה מכנה את לילות הקיץ בשם "כשרע" לעכ"ט" (נרות כשרים), משום שכדי להיות ער בלילי חורף היו מדליקים נרות הנעשים מחלב, שהם טריפה, אבל בקיץ הימים ארוכים וא"צ לנרות, ע"כ קראו את אור היום בשם "נרות כשרים". (י"ג אורות)

הס"ק הר"מ מלעכאוויטש זי"ע אמר פעם אחת: "היתה זו חתונה גדולה שהתחילה בחמשה עשר באב ונמשכה עד ימי החנוכה". (תורת אבות)

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — צד — בלתי מוגה

יום א' פרשת לך לך תש"ע לפ"ק

ביקור הגה"צ המפו' רבי דן סגל שליט"א

משגיח בישיבת קול תורה בעיה"ק ירושלים ת"ז

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

רבינו: איבעראל איז אויסגעוואקסן תורה, מוזיצט און מ'לערנט, מ'דינט דעם באשעפער, מ'איז ערליך, אין א געוויסע זין איז עס בעסער פון פאר די קריג, די יראת שמים, ערליכע בחורים, ערליכע אידישע טעכטער זענען אויך בעסער.

הגר"ד: ברוך השם.

ווי אזוי גייט עס דא?

רבינו: ברוך השם, ברוך ה' יום יום.

אונז האבן מיר אנגעהויבן (כהשעור בומן החורף) צו לערנען שנים אוהזין אין בבא מציעא.

הגר"ד: וואו, אין ישיבה?

רבינו: יא.

הגר"ד: כ'האב אמאל געזאגט פארוואס הייבט מען אן צו לערנען מיט בחורים לעך קליינער הייט דעם פרק אלו מציאות, די וועלט זאגט אז ס'איז א לייכטער פרק. ביי חומש טרעפן מיר "יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים" לערנט מען ויקרא,¹ אבער פארוואס הייבט מען אן אלו

רבינו קיבל פניו בכבוד ושאל על מקום שהתו בארה"ב שהוא
כעת בכארא פארק

רבינו: בארא פארק איז א גרויסער ישוב פון בני תורה.

הגר"ד: ברוך השם, ס'איז פון די נפלאותיו ית'.

רבינו: איר זענט שוין אמאל געווען דא אין קרית יואל?

הגר"ד: יא, איך בין געווען דא ווען דער אלטער רבי (מרן רבינו בעל דברי יואל ד"ל) איז געווען, כ'האב איהם געזעהן דריי מעג פאר זיין פטירה.

רבינו: דאס איז שוין פאר דרייסיג יאר.

הגר"ד: דעמאלטס בין איך געווען א משגיח אין די מירער ישיבה אין פלעטבוש.

רבינו: הייסט דאס אז איר האט אמאל געוואוינט אין אמעריקא.

הגר"ד: יא, דריי יאר.

רבינו: אין אלע אידישע געגנטער האט זיך געמאכט בני תורה און ישיבות, ערליכע בחורים און ערליכע יונגעלייט נאך אזא גרויסן חורבן.

הגר"ד: ממש פון די נפלאותיו ית' אז נאכ'ן קריג ווען מ'האט געמיינט אז ס'איז כלו כל הקיצין רח"ל, און דער באשעפער האט געוויזן, אה... אין ארץ ישראל איז געווען דארטן דער ערשטער רשע האט ער געזאגט אז נאך אפאר יאר וועט נישט זיין א איד מיט א בארד און פיאות, אבער דער אויבערשטער האט געהאלפן.

¹ במד"ד (ויקרא פ' ה) אמר רב אסי מפני מה מתחילין לתנוקות בתורת כהנים ואין מתחילין מבראשית אלא שהתנוקות טהורים והקרבות טהורים יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים.

ועיין בס' שפתי כהן עה"ת (ה. כא) וז"ל: ויקרא, א' של ויקרא זעירא רמו להתחלת הקטנים מספר ויקרא שהוא ספר הקרבנות, והיה העולם

ומציאות, האב אך געזאגט אז מ'טרעפט א זאך למשל ממבעות מפורזות אז א ראייה אז ס'איז געפאלן, אבער אז ס'איז אין א געוויסן סדר איז יניח (שם משנה א'), זאלסטו זיך לערנען פון דעם, אז דו ועסט א געוויסן סדר זאלסטו וויסן אז איינער האט דאס מסדר געווען.

רבינו: יש מנהיג לכירה, אזוי ווי ס'שטייט אין מדרש (בראשית רבה ל"ג, א) אברהם אבינו האט געזעהן א בירה דולקת, האט מען איהם געוויזן אז ס'איז דא א מנהיג לכירה ס'איז נישט הפקר. [ווי"ל המדרש: ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו' ר' יצחק פתח (תהלים מה) שמעי בת וראי והמי אזנך ושכחי עמך ובית אביך, אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם ואמר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם].

רבינו: די ראשונים מוטשען זיך ארום³ פארוואס בבא מציעא הייבט זיך אן מיט 'שנים אוהוין', מיזאל ענדערשט אנדייבן 'אלו מציאות' אז הרי אלו שלו, און נאכדעם קען ער זאגן שנים אוהוין בטלית.

*

באמת דער תירוץ אויף דעם איז דער זעלבער תירוץ ווי תוס' (ב.ד"ה שנים אוהוין) וואס מוטשעט זיך מיט די קשיא, וואס איז די שייכות צו די פריערדיגע מסכת בבא קמא [דלפי שרצה להסמיך בבא מציעא לבבא קמא שמיירי בדיני חלוקה, פתח בשנים אוהוין שדינה יחלוקין].

עומד בזכות הקרבנות, עכשיו שאין קרבנות הוא עומד בהבל פיהם של תינוקות של בית רבן, ואותו הבל הוא כמעשה הקרבנות, כמו שאמר במדרש (ויקרא רבה ה, ג) יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים, ע"ש.

אנג מן הענין לציין טעם נפלא מה שמוזכר בס' שם משמואל וז"ל: "עפ"י שאיתא בספרים, וכן שמעתי מ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה, שעיקר הקרבנות זמנם לעתיד כשהאדם יהי מתוקן ואז יהי הזמן לתקן ולהעלות את בעלי החיים, אבל עתה הקרבנות הם לתקן את האדם לבד. הנה איתא (נפחות ק'): העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וע"כ תינוקות שלא טעמו טעם הטא ועדיין אינם צריכין תיקון לעצמם מוגלגול זה עכ"פ כמו שאמר המדרש יבואו טהורים ע"כ עסקם בת"כ הוא מעין לעתיד.

*

עוד יש לומר עפ"י מה ששמעתי מ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שאמר בשם זקני זצלה"ה מקאצק, שהלימוד בסדר קדשים מטהר את המחשבות, ובשם אדמו"ר הרי"ם מגור זצלה"ה אמר שללימוד סדר קדשים צריכין מחשבות טהורות, והוא הכריע ביניהם שלעומת שאדם לומד במחשבות טהורות בה במדה הלימוד מטהר את המחשבות, ונקל לו מהרת המחשבה בכל פעם יותר, עכ"ל. ולפ"ו מוכן שלתחיל בלימוד ת"כ בעוד המחשבות לא נטהרו צריכין לעבודה יתירה להרחיק מעליו בבה כל מחשבת חוץ ע"י עצמוס כל חושי בעוין ההלכה. וממילא מוכן שהתעניקות שלא ידעו ממחשבות לא טהורות הלימוד בת"כ יאות לפניהם ביותר ומשמר אותם שלא תתפנם מחשבתם. ונהירטא כד הויטא טליא כ"ק אבי זצלה"ה ספי לי כי תורא דינים והלכות פסוקות בת"כ יותר מבשאר חלקי הש"ס אף בעודי רך שלא יכולתי להבין יותר מהלכות פסוקות, אולי היי זה מטעם הנ"ל".

2

ע"י ספר בני יששכר (מאמרי חודש ניסן מאמר ד) וזלש"ק: הנה ידוע שהקליפות וס"א ואומות העולם נקראים 'רשות הרבים' כי אין להם אחדות יתפרדו כל פועלי און, וגם רב"ם רמזו לארבע מלכויות כוללים רומי ביב' יון מדי, וס"טרא דקדושה וישראל הם נקראים 'רשות היחיד' אחדות, עיי"ש.

3

ו"ל הר"ן: וא"ת פ' אלו מציאות היה לו לתנא לשנות תהלה ללמוד על המציאה שהיא של מוצאה אבל עכשיו שעדיין לא למדנו שיזכה מוצא בשום מציאה הייך הוא שונה מהלוקתן של מוצאי מציאה, ו"ל דאח"כ אלא משום דתנא מ"ק קא סליק ותנן בפ' הגזול ישבע כמה הוציא ויטול תנא נמי הכא למתני דענינים אוהוין שאף הם נשבעים ונטלין.

וכ"כ הריטב"א וז"ל: ובדין הוא דליתני דיני מציאות תהלה ואח"כ ללמוד על הטלית הייך חולקין אותה אלא משום דתניא בפרק הגזול המכיר כליו וספריו ביד אחר ישבע כמה הוציא ויטול תנא נמי הכא שנים אוהוין בטלית שהוא ענין דומה לו שהם נשבעין ונטלין דכולה נזיקין היא מסכתא הוא ובהאדא מסכתא סדר.

נס"ד

יערליכע אקציע

א' תולדות
ביהמ"ד בית חי"ל - בנין הילמאן

פאר בלוז

\$250

קענט איר אפּקויפּן דעם זכות
תומך הכולל

הגר"ד: ס'איז שווער וואס איז דאס י'הלוקו, אויב ס'איז א דבר שיש בו סימן, גיב עם צוריק פאר'ן בעל הבית, איז ווי אזוי איז י'הלוקו.

רבינו: יא, מ'דארף דאך דאס אפגעבן.

ס'איז דא וואס זאגן⁴ אז מ'רעדט זיך ביי אן אופן וואס איז וודאי נתייאשו הבעלים, און דער רא"ש (סימן א) ענטפערט אז מ'רעדט דא ביי עיר שרובה עכו"ם [שאין הייבום להחזיר], און נאך תירוצים איז דא פארוואס מ'זיט עם נישט אפ.

א' הנוכחים: שנים אוחזין במלית מיינט נישט א מלית של מצוה.

רבינו: פון דעם רא"ש איז טאקע די ראייה אז מ'רעדט זיך פון א בגד סתם,⁵ ודהרי אפילו בעיר שרובה עכו"ם, אם יודעין שהיא אכידת בן ישראל הייבום להחזירה.

*

רבינו כיבדו לברך על היין

ודיברו אחדות זמן נסיעתו לאר"י

*

רבינו: פאריגע וואך איז געווען די סדרה פון נח, פונעם דור המבול, וואס ס'איז געווען כי השחית כל בשר (בראשית ג, יב), ס'איז געווען א פארדארבענע וועלט, ס'איז ליידער היינט אויך א פארדארבענע וועלט, מ'דארף האבן גרויס רחמים, ס'איז דא א ברית אז ס'זענט נישט זיין נאך א מבול, ווען נישט דאס וואלט שוין ח"ו געווען נאך א מבול.

הגר"ד: ס'איז זייער שווערע נסיונות, דער אויבערשטער האט אונז אלע אריינגעווארפן איבעראל אין א כרך גדול (שעליה אמרו חז"ל קשה ישיבת כרכים).

רבינו: מ'דארף האבן גרויס רחמים און ס'יעתא דשמיא, אז ס'זאלן זיין ערליכע אידישע קינדער, מ'זאל נישט מיט געשלעפט ווערן.

הגר"ד: דער חזון איש זצ"ל האט אמאל געזאגט אז די איינציגסטע זאך וואס מיר דארפן זעהן איז אז אונזערע קינדער זאלן בלייבן ערליכע אידישע דורות, אזוי וועלן מיר געווינען די מערכה אקעגן די פרייע אידן.

רבינו: דער בעל הטורים זאגט (בראשית ג, ט) את האלקים התהלך נ"ח זענען סופי תיבות "חכם", דאס מיינט אז נח האט געלערנט תורה.

דאס איז א רמז ווי אזוי האט זיך נח געקענט האלטן ער זאל נישט מיט געשלעפט ווערן מיט דעם דור המבול, די תורה איז דאך מעיד איש צדיק תמים (שם), ווי אזוי האט דאס נח געקענט באווייזן, דאס איז ווייל ער האט געלערנט תורה, די תורה האט איהם געהאלטן אפילו אין א דור המבול.

הגר"ד: מיר דאכט זיך אז דער אור החיים הק' זאגט אויף א ארט (פ' שמות אה"פ וארד להצילו) אז ס'שטייט אז אויב מ'זאלט נאך געווען אין מצרים נאך אביסל וואלט מען אריין אין די שער הנו"ן, אבער נאך מתן תורה קען מען זיך ארויס ראטעווען אפילו פון שער נו"ן.⁶

רבינו: דער תרגום מייטש את האלקים התהלך נח 'בדחלתא דה' הליך נח', און דער בעל הטורים זאגט אז די סופי תיבות איז חכם, דערפאר איז דער רמז נאר אין די סופי תיבות, ווייל קודם איז געווען יראה, ס'איז געווען יראתו קודמת לחכמתו, און נאכדעם אין די סופי תיבות איז דער רמז אויף חכם.

הגר"ד: יא, אז יראתו קודמת לחכמתו איז חכמתו מתקיימת (אבות ג, יא), וועגן דעם איש צדיק תמים היה.

4

עיין בחי' המאירי וז"ל: אמר המאירי שנים אוחזין במלית זה אומר אני מצאתיה וכו' משנה זו אתה צריך לפרשה במציאה שאין אדם חייב להחזירה כגון שנתברר להם שהיה מלית של הפקר או שנתברר להם שהיתה של אחד מעובדי האלילים כגון שמצאה בעיר שרובה מהם והרי אלו אינן בכלל חזרת אבדה כמו שביארנו בפרק הגזול בתרא או אף של ישראל וכגון שמצאה במקום שאין חייב להכריז מצד שנתאשו הבעלים כגון שרבים מצויים שם על הדרך שיתבאר במסכתא זו.

5

כן מתאמרא משמיה הדרה"ק המהר"ד מבעלזא זי"ע דכד הויא מליא והתחיל ללמוד מס': כבא מציעא ושאלוהו האם המשנה איירי בבגד סתם או במלית של מצוה, ותירין כנ"ל שלפ"ד הרא"ש שהמשנה איירי דייקא בעיר שרובה עכו"ם והבעלים נתיאשו, ולזה אי נ'מא שהוא מלית של מצוה, הרי שהוא של ישראל וא"כ עדיין חייב להכריז כי שמא לא נתיאשו הבעלים.

6

ובתגדה דברי יואל פירש מרן ז"ל בזה מאמר ההגדה ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, כי ה' ס"ד דאם כולנו חכמים ויודעים את התורה אין צריך לספר ביציאת מצרים, כי על ידי קדושת התורה לא היו משוקעים שם, ולזה קמ"ל דגם עליהם מוטל החוב לספר ביצי"מ, עיי"ש.

דמיון די טהרה פון השי"ת צו די טהרה פון א מקוה? נאר א מקוה איז מטהר איינמאל און צוויי מאל אן א גרעניץ נאכאמאל און נאכאמאל, ס'הערט נישט אויף מטהר צו זיין, אזוי אויך אף הקב"ה מטהר את ישראל, א מענטש טאר נישט זאגן כ'האב שוין איינמאל תשובה געטוהן וואס זאל איך טוהן יעצט ווען כ'האב נאכאמאל חוטא געווען... שטייט אין בני יששכר (תשרי מאמר ד' דרוש י"ב) אז מ'מוז גלייבן אז תשובה נוצט אפילו טויזנט מאל אויך, דער מענטש דארף צו וויסן אז ס'האט נישט קיין שיעור, ס'איז אום באגרעניצט.¹⁰

דער בעלזער רב (הרה"ק מהר"ד ז"ל) האט געזאגט אז ס'שטייט אין מגן אברהם אין הל' יום הכיפורים (סי' תר"ז סק"ה) מ'זאל גיין אין מקוה ערב יום כיפור ווייל תשובה דארף טבילה, אזוי ווי א גר וואס דארף זיך טובל'ן (ד"ט בשם מההר"ל), און די משנה זאגט דאך (שבת קנ"ג) שוב יום אחד לפני מיתתך...

הגר"ד: אה, וועגן דעם מוז מען דאך גיין אין מקוה.

רבינו: דער בעלזער רב האט דאס אזוי געענטפערט פאר איינעם וואס האט געפרעגט וואס איז דער טעם וואס מ'גייעט אין מקוה יעדן טאג, האט ער געזאגט אז דאס איז דער מקור.

הגר"ד: כוועל נישט שמערן...

זנפרד רבינו ממנו בברכה: בלייבט געזונט, הצלחה רבה, מ'זאל זיך זעהן מתוך שמחה.

כאשר קם רבינו ללוותו דיברו מ'קרית יואל'

שהיא כלילת יופי מיוחדת במינה כולם יראים ושלמים

הכל בכוחו ובזכותו של מרן רבינו ז"ל שמסר נפשו

להרמת קרן התורה והיראה והאמונה הטהורה

10

ו"ל הבני יששכר: "שובה ישראל עד ה' אלוקך, הנה כבר דקדקנו וכי יש תשובה שאינה עד ה', ויש לפרש עפ"י מה שכתבו הראשונים והאחרונים דמתנאי התשובה שיהיה מאמין בה, היינו שיהיה מאמין שהתשובה מנפרת אפילו הרבה לפשוט אלפי אלפים רבבות פעמים עד אין מספר ואפילו ביקש מחילה מאת השי"י כמה פעמים ואח"כ חזר לסורו בכל פעם אעפ"י הטוב וסלה יקבלו בתשובה, וכו', וזהו שיש לפרש שאמר הנביא בפסוקי התשובה, שובה ישראל (ותדע) עד ה' אלוקך, היינו ה' אלוקך הוא לעולמי עד בלי גבול ותכלית, א"כ יקבלך בודאי בתשובה בכל זמן ועידן ואפילו שגית הרבה מאד, הטוב וסלה ימחול ויסלה ויכפר".

רבינו: די סופי תיבות פון צדי"ק תמים די"ה כדורותיו איז "מקוה",⁷ כדי נח זאל זיך קענען האלטן אינעם דור המבול איז ער געווען בטהרה.

א' הנוכחים: מ'זאגט נאך פון ערליכע אידן אז אמאל זענען געווען די ספרדים גאונים וצדיקים, דער רמב"ם און נאך, פארוואס אינעם היינטיגן דור זעהט מען שוין נישט אזוי פיל פון די ספרדים, ווייל די ספרדים האבן נישט אנגענומען אזוי שטארק דאס ענין פון מקוה טהרה אזוי ווי די חסידישע אידן פון תלמידי בעש"ט הק'.

רבינו: ביי די אשכנזים זענען אויך נישט יעדער איינער געגאנגען אין מקוה, נאר חסידים זענען געגאנגען.

הגר"ד: יא, אבער היינט איז אנדערש.

רבינו: היינט איז אויך דא ערליכע ספרדישע אידן.

אויפן פסוק והיה ברכה (בראשית י"ב) זאגט דער מדרש (בראשית רבה לפ, יא) אז ס'איז מלשון בריכה, מה בריכה מטהרת את הטמאים אף אתה מטהרם לאביהם שבשמים, אברהם אבינו איז צוגעגליכן צו א מקוה.⁸

הגר"ד: יא, א מקוה איז א סגולה אויף טהרה.⁹

רבינו: ס'איז דא די מומרא פון רבי עקיבא (זמא פה) מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, ס'איז א חידוש דער דמיון צו א מקוה, ס'איז דען עפעס א

7

עיי' בס' אור למאיר (פרשת ח) משמיה דהרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זללה"ה, עיי"ש [עיי' בקו' חידושי תורה תשט"ז ס"ג פרשת בשלה מוש"כ בה].

8

עיי' בזה"ק פרשת וירא עה"פ והשענו תחת העין, ו"ל: "ומעיניא דמייא הוה תחות ההוא אילנא, ומאן דצריך טבילה מיד מיין סלקין לגביה", עיי"ש.

9

עיי' בנועם אלימלך (פ' אחרי) כי הטבילה במקוה מקדש את האדם כל כך שנעשה ממנו לבוש לנשמתו והיא שמירה לאדם שלא יבוא לידי חטא, עכדה"ק.

ומענין זה יש לציון מה שסיפר מרן רבינו שליט"א ששמע מאיש א' שהתאנו לפני מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ל על מה שהוא צריך לעמוד נסיונות גדולים ועצומים במקום העבודה, והתמורג לאמר מתיכן יקח לו כח ואומין לעמוד בנסיון, ועיי' מרן ז"ל כי בטרם שילך למקום העבודה יטבול עצמו במקוה בכוחה טהורה, אף שכבר טבול בבוקר לפני התפילה, כי הטבילה במקוה הוא סגולה נפלאה להגצל מן החטא, עכדה"ק.

וועד החתונה

שמחת נישואי נכד מורינו הגאב"ד ד'קהלתינו שליט"א
בן חנו"צ ראש ישיבת טהר"ט בני ברק שליט"א - עם בת חמו"צ אבר"ק קרשאטנב שליט"א
די בטליו תש"ע לפ"ק - בביהמ"ד הגדול - בארא פארק יצ"ו

ספעציעלע ווענדונג צו אנ"ש תושבי בארא פארק יצ"ו

אין בעפארברייטונג צו די ימי השמחה בחצרות קדשינו ווילן מיר בעטן פון אלע אנשי שלומינו תושבי ערינו בארא פארק יצ"ו, אז אזוי ווי עס האבן זיך געמאלדן אסאך אנ"ש מחוץ לעיר וואס ווילן קומען מיטהאלטן די ימי השמחה, נויטיגן מיר זיך אין נאך אכסניות דא אין די שטאט, ע"כ ווער עס האט די מעגליכקייט אריינצונעמען געסט, סיי איבער די וואך און סיי אויף שב"ק - ויצא הבעל"ט, זאל זיך ביטע פארבינדן מיט דעם

וועד האשל

ווי פריער, כדי מ'זאל יעדן קענען מסדר זיין עצהיו"ט

להתקשר אל וועד האש"ל נא לפנות
ל"קול התאחדות אברכים"
1212-444-9899
עקסט. 931

אזוי אויך ווילן מיר מעלדן פאר עסקני אנ"ש,
אז אין די קומענדיגע טעג וועט א"ה פארקומען א

אסיפת עסקנים

אין בעפארברייטונג צו חתונה וימי השבע ברכות

פאלגט נאך ווייטערדיגע מודעות

וועד החתונה

דברות קודש מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין שב"ק פרשת וירא - בקרית יואל יע"א

נחמיה, ויקרא שם בשם ה' אל עולם, ותרגומו וצלי תמן בשמא דה' אלהא דעלמא, דאז עמד להתפלל לפני קונו, כי לימוד התורה ונתינת צדקה הוא הכנה הראויה לעבודת התפלה.

[ב]

עוד יתבאר בהקדם מה שכתב מרן החתם סופר (פ) וישלח עמוד קסד) לבאר הענין מה שהכין יעקב אבינו את עצמו לנגד עשו לדורן ותפלה ומלחמה, כי יש שלשה בחינות בעשו, האחד כשהוא בבחינת אח, וכן היה תחלת הכוונה שיהיה עשו משמש ליעקב כיששכר עם זבולון, ואז ראוי הוא לדורן, הבחינה השנית כשאין ישראל עושים רצונו של מקום ומתחבר ס"מ שר של עשו עם נוקביה וזהו בחינת שע"ר גימטריא ס"מ לילי"ת, ואז מהני וצריך תפלה, והשלישית היותר גרוע דורו של שמד ר"ל, שאז מדה"ד של מעלה מסכים להרע ח"ו לשונאי ישראל, וגם תפלה לא מהני שתם תפילתי, ואז נקרא סמ"ל ומתחבר עם נוקביה לילי"ת ר"ל וגימטריא שלהם אדו"ם, אם תחשוב מ"ם סתומה לת"ר, והוא ראשי תיבות א"ק ד'ורש ו"אין מ'בקש, ואז צריך מסירות נפש ומלחמה, עכ"ד.

ובדרך זה ביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה (בחידי"ת לפסח עמוד צח) מאמר המכילתא (פ' בשלה) עה"פ ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, אמר הקב"ה למשה הים סוער והשונא רודף ואתה עומד ומרבה בתפלה לפני, אמר לו משה מה עלי לעשות, אמר לו ואתה הרם את מטך. הדנה בשעת קריעת ים סוף קטרג שרו של עשו עד שהסכים מדת הדין של מעלה להרע לישראל כמבואר במדרשי חז"ל, ואז גם התפלה לא מהני, וזה שאמר לו הקב"ה למשה ואתה עומד ומרבה בתפלה לפני, הלא בעת כזאת אינו מועיל תפלה כי המדה"ד של מעלה כבר הסכים להרע לשונאי ישראל, על זה אמר לו משה אם כן מה עלי לעשות, אמר לו ואתה הרם את מטך, היינו שיבואו בני ישראל בתוך הים במסירות נפש, כי רק זה יועיל בעת צרה כזאת, עכ"ד.

אך יש עוד עצה להכניע כוחות הקליפה, והוא מה שהביא ההפלאה בפנים יפות (פ' תולדות) בשם הגאון בעל פני יהושע לפרש דברי הגמרא (ברכות ה) כל העוסק בתורה מזיקין בדיליק הימנו, שנאמר (איוב ה ז) ובני רשף יגביהו עוף, ואין עוף אלא תורה, ואין רשף אלא מזיקין. הדנה נוקבא דקליפה לילי"ת גימטריא ת"פ, והזכר ס"מ, ושניהם גימטריא רש"ף, וכשמתדבקין נולדו מהם מזיקין והם בני רש"ף, אבל השם אל שבשמו של הס"מ מפסיק

ויטע אשל בבאר שבע, ופירש"י רב ושמואל, חד אמר פרדס להביא ממנו פירות לאורחים בסעודה. וחד אמר פונדק לאכסניא ובו כל מיני פירות. ובמס' סוטה (דף י.) מביא המחלוקה משמיה דרבי יהודה ורבי נחמיה, וכן הוא במדרש רבה (פנ"ד ס"ו). ויקרא שם בשם ה' אל עולם, ותרגומו וצלי תמן בשמא דה' אלהא דעלמא.

ובפשטות י"ל בהקדם מה דאיתא בגמרא (בבא בתרא י.) רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר כתיב (תהלים יז טו) אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך, מאי אשבעה בהקיץ תמונתך, אמר רב נחמן בר יצחק אלו תלמידי חכמים שמנדיין שינה מעיניהם בעולם הזה, והקב"ה משביען מזיו השכינה לעולם הבא. ולכאורה קשה דמקושית הגמרא מאי אשבעה בהקיץ תמונתך משמע שרוצה לשלב סיפא דקרא לרישא בחד ענינא, ולפי מה שדרש לבסוף הרי הם שתי ענינים נפרדים.

וביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (פ) ויאז עמוד קעא) הדנה מודעת זאת מפי ספרים וסופרים, שצריך האדם לעשות הכנה דרבה קודם עמדו בתפילה לפני המקום, כי בזה יפעול שתפילתו תהא רצויה ומקובלת לפני הבורא ית"ש, ושתים הנה הדברים אשר על ידם יכונן האדם את נפשו לפני התפילה, הא' על ידי מצות צדקה, וכדברי הגמרא אני בצדק אחזה פניך, והב' על ידי לימוד התורה, ככתוב (משלי כ ט) מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה. וכן ידוע שהקפידו על זה כל הצדיקים, שלא עמדו להתפלל מבלי עסק התורה באשמורת הבוקר קודם התפילה. וזהו ביאור דברי הגמרא, רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, דכתיב אני בצדק אחזה פניך, ובמצות הצדקה עשה הכנה לתפילתו, ועל זה פריך מאי אשבעה בהקיץ תמונתך, פ"י היאך יעמיס בסיפא דקרא ענין ההכנה לתפלה, ועל זה קדריש אלו תלמידי חכמים שמנדיין שינה מעיניהם בעולם הזה, ומשכימים באשמורת הבוקר לעסוק בתורה, אשר גם זה משמש כהכנה דרבה לפני התפילה, עכ"ד.

ובזה יתבאר מה דפליגי רבי יהודה ורבי נחמיה, חד אמר פרדס, וכתב בערוגת הבשם בפרשתן שהוא רמז על לימוד התורה, והיינו שנטע פרד"ס, ראשי תיבות פ"שט ר"מז ד'רוש ס'וד, ע"ש. וחד אמר פונדק לאכסניא, רמז על מצות צדקה, ואחר שעשה אברהם אבינו הכנה דרבה בלימוד התורה לרבי יהודה, או בנתינת צדקה לרבי

לנעו. סוף התורה לתחלתה, ולכל היד החזקה, זהו רוח גבורה לכבוש היצר, ולכל המורא הגדול, זהו יראה גדולה שהכניס בלב ישראל, אשר עשה משה לעיני כל ישראל, לנדד שינה מעיניהם בכל לילה, וכפי הרמוז משה לעיני כל ישראל, סופי תיבות ליל"ה, בראשית היינו בהקיצו משינתו, יתבוננו כי ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וצריך לקום לעבודתו לעסוק בתורה, עכ"ל. ודבריו הקדושים הוה מרגלא בפומיה דאבא מארי זללה"ה ותורת חסד על לשונו דבדורינו האחרון אין צורך למסירות נפש ממש, כי גם על ידי שבירת תאות השינה לקום באשמורת הבוקר נחשב כמסירות נפש, ובזה יכולים לתקן כל פגמי הנפש. ומעתה על ידי שיתאמצו ויזדרזו לקום באשמורת הבוקר לעסוק בתורה, שהוא מעין מסירות נפש, ויקרא שם בשם ה' אל עולם, וצלי תמן בשמא דה' אלהא דעלמא, שיכולים להתפלל ואין כח ביד החיצונים לעכב את התפלות מלעלות, כי כל העוסק בתורה המזיקין הרוצים לעכב תפלות בני ישראל בדילין הימנו.

על כל פנים היוצא לנו מזה, לשיטת רבי יהודה דפרס תיקן להם, די לעסוק בתורה באיזה זמן שיהיה ביום, וכח הקדושה של התורה חזק מאד שיהיו מזיקין בדילין הימנו ולא יעכבו התפלות, אמנם לרבי נחמיה פונדק תיקן להם, לרמוז על השכיבה בלילה בזמן, בכדי שיוכלו לנדד שינה מעיניהם לעסוק בתורה באשמורת הבוקר כאשר נהגו חסידים ואנשי מעשה, ובאופן זה יכולים לעמוד ולהתפלל לפני הקב"ה והתפלות מתקבלים ברחמים וברצון. ודרך זה למד אברהם אבינו לדורות עולם לעשות פעולות הראויות לבטל כח החיצונים על ידי שיבואו בביהמ"ד לחבר יום ולילה בתורה, ואז ויקרא שם בשם ה' אל עולם.

והנה בזמנינו אלה מי האיש שאינו מצפה לרחמי שמים, הלא זקוקים אנו לרחמי שמים מרובים בכל יום, כל אחד מישראל יש לו בקשות שמבקש ומתפלל בכל יום אל הקב"ה, אך שרי החיצונים מעכבים התפלות מלעלות, ועל כן עלינו לקבל על עצמינו לבא בביהמ"ד באשמורת הבוקר ולשבר תאות השינה, ועל ידי כח התורה ומסירות נפש ויקרא שם בשם ה' אל עולם, וצלי תמן בשמא דה' אלהא דעלמא, שיהיה יכולת לעמוד להתפלל, ויתבטלו כוחות החיצונים, תתקבל צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל קדם אבוהון די בשמיא, ויעשו פרי לטובה להשפיע לנו כל מילי דמיטב, והשית יעזור שביכות לימוד התורה בבוקר יתקבלו תפלותינו ובני ישראל יושעו בכל טוב, עדי נזכה לביאת גואל צדק בהתרומוות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

ומפריד בין הס"מ לנוקביה, וכשתוסיף מספר א"ל לרש"ף גימטריא תורה, והיינו דקאמר דתורה מבטל המזיקין, עכ"ל.

והנה לעיל מיניה כתיב והוכיח אברהם את אבימלך על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך, ופי' א"ז זללה"ה בייטב לב בפרשתן כי נודע דכדי לעבוד את הבורא צריך הרחבה, לכן צריך הבורא יתברך להשפיע רב טוב לישראל, לתת להם בני חיי ומוזני רויחא בהשקט ומנוחה, ויושיעם למען שמו לעבדו בנחת ובשמחה בלי שום מונוע ומעכב חלילה. ואיתא בזוה"ק (תריומה דף קנב): בפסוק (שמות כה כג) ועשית שלחן וגו', בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא, יהבו חולק תמצית לעמין, והשתא דישראל בגלותא אתהפך בגוונא אחרא למלכא דאתקן סעודתא לבני ביתיה כו', כוונא דא כל זמנא דישראל עבדו רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אכלי, וכל סעודתא אתתקן להון כו', ואי לאו הא סעודתא לכלבא, ואסתלק לון תמצית כו'. וזה שאמר הכתוב והוכיח אברהם את אבימלך זה הקב"ה (סידור הארז"ל על לודוד בשנות), על אודות באר המים הוא השפעה עליונה סעודתא דמלכא, אשר גזלו עבדי אבימלך, הם השרים החיצונים אשר סביב יתהלכו ואינם נותנים לישראל אלא התמצית, עכ"ל. ולפי דרכינו רמז בבאר המים אשר גזלו עבדי המלך, על עיכוב התפלה, וכמו שכתב בערוגת הבשם בפרשתן כי בא"ר ראשי תיבות ר'וממות א"ל ב'גרונו, והוא באר המים להמשיך חסדים טובים, עי"ש. ועל דבר זה הוכיח אברהם את אבימלך, כביכול קוב"ה, על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך, והוא בחינת סתם תפלותי, אין דורש ואין מבקש.

ובזה יתבאר הכתוב ויטע אשל בבאר שבע, חד אמר פרס, רמז על לימוד התורה כאמור, שעל ידי עסק התורה מתבטל כח המזיקין, וחד אמר פונדק, וביאר בערוגת הבשם בפרשתן כי אברהם אבינו נטע פונדק להורותם ולהשכילם באיזה אופן יעשו להם סדר הנהגה בלילותיהם, עי"ש. ויש להוסיף שנטע פונדק, ללמד להם סדר הלילה שילכו לישכב בלילה בזמן, בכדי שיוכלו לקום באשמורת הבוקר בזמן ולעסוק בתורה. ונודע מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (אור המקיף אות יב) לפרש החרוז מבעל החרדים, קדושיך בניך בין העמים, מסרו נפשם כמו עולות ושלמים, לרצון שנת עינם נדדה. כי שבירת תאוות שינה להיות עומד ושונה בתורה הוא מעין מסירות נפש, וכמו שכתב רש"י במס' חולין (דף קכ. ד"ה לרבות) כי נפש לשון תאוה וקורת רוח שהנפש נהנה ממנו. וכשמבטל תאוותו ורצונו מפני רצונו ית"ש ומנדד שינה מעיניו, הרי הוא כאילו מוסר נפשו והנאות לה'. ובהו כתב

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

קריאת שחרית וקריאת ברכות משה רבינו סגן ממונה

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנשי שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

"נפש חי'ה"

ע"ש הרבנות הברכות
ברת חי' מיידליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלביע חי' שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלביע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה לרוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלביע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

"אבן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלביע מ"ז חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"ציון לנפש חי'ה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלביע מ' שבט תשנ"ג
ווג'תו מרת ח'לה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלביע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלביע כ"ג ניסן תשנ"ז
ווג'תו מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלביע ה' סבת תשנ"א
☆☆☆

"משאת חיים"

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"א אדר א' תשס"ח
ווג'תו מרת א' אטע
שוינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלביע י"ב ניסן תשנ"ג

"ברכת מול טוב"

הננו משגרים ברכת מול טוב המה ולבבית לאנשי החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' מרדכי מנחם שפילמאן חי"ו

ולאביו הרה"ח ר' ישראל יעקב שפילמאן שליט"א

ולח'תנו הרה"ח ר' יעקב איצקאוויטש שליט"א

לנישואי בנו, נכדם ביום רביעי באנטווערפן

הרה"ח ר' אהרן דוד גרין שליט"א

לנישואי בנו ביום רביעי באולמי גוטניק ירושלים

הרב ר' אברהם אליהו וואזנער שליט"א

לאר'וסי בתו

הרה"ח משה ישראל פייערווערגער חי"ו

ולאביו הרה"ח ר' זאב אלכסנדר פייערווערגער שליט"א

להולדת בנו, נכדו - השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הרה"ח מנחם מענדל ראובן ראטה חי"ו

ולאביו הרה"ח ר' משה ראטה שליט"א

ולח'תנו הרב ר' שניאור זלמן גרינבוים שליט"א, ר"מ בשיבוק

ולוקינו הרה"ח ר' חנני' יו"ט ליפא ראטה שליט"א

ולח'ו'ה הרה"ח ר' בנימין זאב ווייס שליט"א

ולח'ו'ה הרה"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

להולדת בתו, נכדתם

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וויינבערגער ז"ל
נלביע ח' סלו תשמ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב איינבערגער ז"ל
נלביע מ"ז אדר תשנ"ז
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
פענדל ז"ל ב' כ"ז סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלביע כ"ב תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל חנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלביע ג' תשרי תשנ"ה
ווג'תו מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלביע י"ב חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"אנשי חי'ה"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמ' ז"ל
נלביע ו' שבט תשנ"ג
ווג'תו מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלביע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלביע ו' אלול תשנ"ט
ווג'תו מרת ברינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמט' קר' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלביע ו' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל
נלביע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו השגרה"